Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראשען — היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 11	Łódź, Czwartek, 12 stycznia 1933 r.	עלפטער יאהרגאנג	לאדז, דאנערשטאג, י״ד טבת תרצ״ג	№ 11

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

בילינגער דירה-געלד

דורכ'ן מיניסטארען-ראט זאל שוין זיין אויסגעפערטיגט א דעקרעט

ווארשא, 11 (טעלעפאניש)

עס קורסירען קלאנגען, אז אין פרעזידיום פון מיניסטארען-ראט איז אויסגעפערטיגט געווארען דער דעקרעט וועגען פערקלענערען דאס דירה-געלד.

דערווייל ווייסט מען נאך נישט אויף זיכער צי דער ענין וועט בעטראכט ווערען דורכ'ן סיים, אדער ער וועט דערשיינען אלס רעגירונגס' דעקרעט.

די כינעזיש-יאפאנישע מלחמה

טאקיא, 11 (ספ. טעל.)

די יאפאנישע קאוואלעריע האט פערנומען דאס שטעטעל טשו-מיו-קו, וואס ליגט נישט ווייט פון דער כינעזישער מויער אויף דער כינעזישער זייט, נישט ווייט פון שא-כיין-קוואן.

פערנעהמענדיג דאס שטעטעל, האבען די יאפאנער נישט אנגעטראפען אויף קיין שום ווי-דערשטאנד.

אין טאקיא קלערט מען אויף, אז דאס פערנעהמען פון טשו-מען-קו איז געווען נויטיג בכדי נישט צוצולאזען טשאן-ססו-ליאנס מיליטער צו דער פראווינץ יעהאל.

דער פראנצויזישער פרעמיער פאל-באנקור

אויף בעזוך אין זיין הייםאט-שטעטעל סענט עניאן

קארוויו סולידוש,
דער פערשטארבענער געוו. פרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאטען.

אמבאסאדאר פאטעק איז אנגעקומען קיין אמעריקא

ניו-יארק, 11 (ספ. טעל.)

דער אמבאסאדאר פאטעק איז אנגעקומען קיין ניו-יארק דינסטאג, 11 אין אוונט.

די שטארקע שטורעמס האבען געמאכט פער-שפעטיגען דעם אנקום פון דער שיף „אקוויטאניא" אויף 16 שעה.

צו בעגעגענען דעם אמבאסאדאר זענען ארויסגעפאהרען צום קאראנטין די מיטגלידער פון דער אמבאסאדע און דער גענעראל-קאנסול.

אויף דעם ברעג האבען איהם בעגריסט די דעלעגאציעס פון פוילישע ארגאניזאציעס.

אום האלבע נאכט איז דער אמבאסאדאר א-וועק אפגעפאהרען קיין וואשינגטאן.

אנ'אומגליקספאל אין א טעאטער

פראג, 11. (ספ. טעל.)

בייטאג, בעת א רעפעטיציע אינ'ם דייטשען טעאטער, האט זיך איינגעבראכען א פאדיום-פאדלאגע.

2 פערזאן זענען דערביי שווער פערוואונדעט געווארען און 12 — לייכט.

געשטארבען דער גענעראל טשערווינקא

פראג, 11 (ספ. טעל.)

דא איז געשטארבען דער גענעראל טשערווינקא, איינער פון די הויפט-ארגאניזאטארען פון די טשעכאסלאוואקישע לעגיאנען אין רוסלאנד.

דער גענעראל איז אלט געווען 85 יאהר.

זעלבסטמארד פון טראצקי'ס טאכטער

בערלין, 11 (ספ. טעל.)

„פאלקסצייטונג" איז מודיע, אז טראצקי'ס טאכטער, וואלקאווא, וועלכע פערברענגט זינט א לענגערע צייט אין בערלין, איז בעגאנגען זעלבסט-מארד דורכ'ן פערסמען זיך מיט ליכט-גאז.

די סיבה פון דעם שריט זאל זיין די שרעק אז איהר דראהט ארויסגעשיקט צו ווערען פון דייטשלאנד.

שניידט פון זיך שטיקער פלייש
אויסטערלישער זעלבסטמארד-פרוב אין ווארשא

ווארשא, 11 (טעל.)

דער 56-יעריגער ארבייטסלאזער באלעסלאוו איסקריצקי האט זיך נעכטען אוועקגעשטעלט אויף דער דוואָרסקא גאס און מיט א ראזיר-מעסער אנ-געהויבען צו שניידען שטיקער לייב.

אין א געפעהרליכען צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

ענגלענדער בעטען איבער פוילען
פאר דער אומטאקטישקייט אויף דער ראדיא-סטאציע

לאנדאן, 11. (ספ. טעל.) די גאנצע ענגלישע פרעסע פערעפענטליכט א קאמוניקאט פונ'ם ברי-טישען ראדיא, אין וועלכען עס ווערט מיטגעטיילט וועגען דעם וויזיט פון סער דזשאן רייט בײם פויל-ישען אמבאסאדאר סקירמונט.

אין דעם קאמוניקאט ווערט דערציילט, אז דער אינצידענט אי'ז מיט דעם דאזיגען וויזיט פריינד-ליך ליקווידירט געווארען.

„דעילי העראלד" קאמוניקירט, אז דער די-רעקטאר פונ'ם ראדיא, סער דזשאן רייט האט זיך ענטשולדיגט פאר'ן אמבאסאדאר סקירמונט אין נא-מען פונ'ם ענגלישען ראדיא און דערקלערט, אז ער איז נישט געווען אנוועזענד אין יענעם אוונט אויף דער סטאציע, און אז פערטראסטען האט איהם א נישט-בעהאווענטע פערזאן.

לויט „דעילי הערלד" האט רייט אן דירעקט זיין פערדרוס און פערזיכערט סקירמונטן, אז אזא פאל וועט זיך שוין מעהר נישט איבער'חזר'ן.

ער האט דערביי איבערגעלאזט דעם פוילישען אמבאסאדאר א מעמאראנדום, רעדאגירט לויט דעם כאראקטער פון דער אויבען-אנגעגעבענער איבער-בעטעניש.

חוץ מזה וועט דאס אויסערן-מיניסטעריום ארויסשיקען א פארמעלען ענטפער אויף דער פוילישער פראטעסט-נאטע.

אכטונג! אכטונג!

די געזעלש. „נותן לחם"

לאדז, סאלנא 14

מאכט בעקאנט, אז זונטאג, דעם 15. יאנואר ה. י. ווערט געעפענט

א ספעציעלע כשר'ע קוך

פאר דער ייד. אינטעליגענץ אויף זשעלאנא 10a וואו עס וועלען ארויסגעגעבען ווערען

מיטאגען צו 25 גראשן.

קופאנען קען מען שוין אויסקויפען אין סעקרעטאריאט אויף זשעלאנא 10a פון 7–9 אוונט.

די פערוואלטונג

122

אויגען-קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעל. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (בוועק אפע-ראציע א.ז.וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9–1 און פון 4 ביז 7.30 אוונט.

1091

רעשטען

לאדז, נאוואמיעסקא 5

פראנט, 2-טער שטאק

פערשידענע לאמגארבס

בילינצער, טאטשאווער און לאדזער

אויף אנציגער און פאלטענס

ווי אויך די מאדערנסטע דאמען-שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך, ביי

SZCZĘSLIWY

געפינט נאר

אין פראנט, II שטאק

Dr. Wajnberg

ספעצ. פון הארץ-און לונגען-קראנקהייטען

ציגעל-גאס 11, טעל. 126 02

נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 אוונט.

פאר גאלד,

בריליאנטען און לאמבארד-קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזן

איזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7. 6208

דאנקזאגונג.

דערמיט דריקען מיר אויס דעם בעסטען דאנק די אלע, וועלכע האבען אנטיילגענומען אין דער לויה פון אונזער אונפערגעסליכען פאטער ע״ה ר' שמואל בן ר' משה ז״ל רישפאן

און בפרט דער פערוואלטונג פון ראדאגאשטער שוהל, ווי אויך ר' סלמן ראובן קליינער פאר דעם הספד, וואס ער האט גע-האלטען ביים אפענעם קבר פון נפטר.

מיט אכטונג געברידער רישפאן.

לאדז, ה' ויחי, שנת תרצ״ג לפ״ק.

119

די רעוויזיע פון די טראַקטאַטען

און די דייטשע אטאקעס אויפ'ן שלום פון דער וועלט

פּאַריז, 11. (ספּ. טעל.) דער וויצע־אויסערן־מיניסטער, קאָט האָט דע־קלערירט פאַר אַ מיטאַרבייטער פון „לע פּטי זשורנאל", אַז וואָס שייך דעם ענין רעוויזיע פון די גרענעצן האָט מען איהם צוגעשריבען מיינונגען, וועלכע ער האָט קיינמאָל נישט אַרויסגעזאָגט.

מ'האָט געוואָלט — האָט ער געזאָגט — מאַכען פון מיר אַ צושטעיער פון די טראַקטאַטען. דאָס איז אַ לייכטע זאַך צו מאַכען, ווען מ'ציטירט בלויז פראַגמענטען, איבערהיפּענדיג עיקר־טיילען פון די זאַצען.

דערנאָך האָט קאָט בעטאָנט, אַז וואָס שייך די טראַקטאַטען איז ער טריי דער דאָקטרינע און דער פּאָליטיק פון זיין פּאַרטיי, וועלכע עס האָט אַ סך מאָל אויפגעקלערט דער אַנפיהרער העריאָ.

די רעוויזיע פון די טראַקטאַטען איז פאָרגעזעהן אין דעם אָפּמאַך פון 1919. די דאָזיגע רעוויזיע האָט פראַנקרייך אַדורכגעפיהרט פון דער אייגענער איניציאַטיוו איינגייענדיג אויף דער ענדערונג פונ'ם רעפּאַראַציע־סיסטעם, און פּראָיעקטירענדיג די דייטשע מיליטער אָרדנונג, וועלכע איז פאָראויסגעזעהן אינ'ם ווערסאילער טראַקטאַט, און פּראָפּאָנירענדיג אַנ'ענדערונג פון די חובות־אָפּמאַכען.

איך מוז — האָט ער פאָרטגעזעצט ווייטער — איבער'חזר'ן העריאָ'ס רייד, אַז טראַקטאַטען זענען נישט קיין אייביגע זאַך, און אַז זיי דאַרפען געענדערט און צוגעפּאַסט ווער'ן צום ריטם פונ'ם לעבען פון די פעלקער און צו זייערע הצטרכות'ן, אָבער, גלייכצייטיג, קאָן קיין שום שנוי אין די טראַקטאַטען נישט אַדורכגעפיהרט ווער'ן איינזייטיג.

פּראַג, 11. (ספּ. טעל.) איינע פון די בעדייטענדסטע טשעכישע צייטונגען „לידאווע נאָווינ" האָט אָפּגעדרוקט אַ לייט אַרטיקעל א. ד. ט. פון די דייטשע רעוויזיאָניסטישע שטרעבונגען.

די דאָזיגע צייטונג שטעלט פעסט, אַז דייטשלאַנד האָט בדעה מיט איהר פּאָליטיק קאָנסעקווענט צו בטל מאַכען די שלום טראַקטאַטען.

נאָכ'ן בעפרייען זיך פון דער רעפּאַראַציע און בעקומען די גלייכבערעכטיגונג פון די בעוואָפענונגען, טרעט איצט דייטשלאַנד צו צום דריטען פּונקט, ווי דהיינו — צו דער פראַגע פון רעווידירען די גרענעצן.

דער מחבר פונ'ם אַרטיקעל בעטאָנט, אַז אויב פאַר די פריהערדיגע הנחות לגבי דייטשלאַנד האָט מען געקאָנט געפינען גענויסע אויסריידען אין די טראַקטאַטן און יודיש זיי בעגרינדען — מוז אָבער די פאָדערונג צו רעווידירען די גרענעצן בעטראַכט ווער'ן, אַלס אַנ'אַטאַקע אויפ'ן פריעדען אין אייראָפּא.

אַלע מלוכות, וואָס זענען בעדראָהט דורך די רעוויזיאָניסטישע שטרעבונגען, דאַרפען צענטראַליזירען זייערע כחות, כדי אַרויסצווייזען, דאָס אַזעלכע פאָדערונגען בעדייטען דאָס שטער'ן דעם שלום.

אויב עס האַנדעלט זיך, למשל, וועגען פּאָמערן, וועט נישט שווער זיין צו הערווייזען, אַז דאָס פרייע פּוילען האָט שטענדיג געהאַט אַ פרייען צוטריט צום ים, און די ששחים, וואָס האָבען זי פערבונדען מיט'ן ים, האָבען זיך שטענדיג געהאַלטען ביי זייער פּוילישקייט.

דאָס וועלען אָפּנעהמען ביי אַ גרויסען אומאָפּהענגיגען פאָלק דעם צוטריט צום ים איז אַ פּשוטער איבערפאַל אויף זיינע לעבענס־אינטערעסען, און אַ בלתי שום ספק'דיגע בעדראָהונג פונ'ם שלום.

אין דעם איצטיגען מאָמענט בפרט איז עס אַ צושטעיער פון אַלע יסודו'ת פאַר'ן ווידער'אויפבוי פון דער וועלט־אָרדנונג, פריעדען און וואוילשטאַנד.

קופאָן נומער 16

צום קאָנקורס פאַר די לעזער
פון „נייעם פאלקסבלאט"

די זוכי־בגורל בעקומען אומזיסטע רייזע דירה, ערשטקלאַסיגע בעשפייזונג און אריינגאַנג אויף אַלע אימפּרעזעס אויף דער גראַנדיעזער ווינטער־מכביה'דע אין זאַקאָפּאַנע.

ווילהעלם געגען דער היטלער־בעוועגונג?

בערלין, 11 (ספּ. טעל.)

די פּרעסע גיט איבער סענסאַציאָנעלע פּרטים וועגען דער בעציהונג פון דעם עקס־קייזער ווילהעלם צו דער היטלער־בעוועגונג.

ווילהעלם זאָל האָבען דערקלערט און אַרויסגעגעבען אַ בעפעהל זיין משפחה, אַז זי זאָל זיך נישט בעטייליגען אין דער דאָזיגער בעוועגונג.

העריאָ וועגען פאַל באַנקור'ן

פּאַריז, 11. (ספּ. טעל.) בעכטען האָט העריאָ אויפגענומען אין ליאָן אַ ספּעציעלען שליח פון דער צייטשריפט „לא קאָנקאָרד", דערקלערענדיג איהם, צ. אַ., אַז לויט זיין מיינונג בעזיצט פּאָל באַנקור אַלע קוואַליפיקאַציעס צו אָנפיהרען מיט די אַרבייטען פון דער ענטוואָפענונגס־קאָנפערענץ אין גענף.

העריאָ בעטאָנט, אַז פּאָל באַנקור איז דער איינציגער, וואָס אַריענטירט זיך בעסער פון אַלע פראַנצויזישע פּאָליטיקער אין די גענפער קרייזען.

דער געוו. פּרעמיער דריקט אויס זיין האָפנונג, אַז פּאָל באַנקור וועט אַדורכפאָרסירען דאָס אַרויפשטעלען אויפ'ן סדר היום פון דער ענטוואָפענונגס־קאָנפערענץ דעם פראַנצויזישען פּלאַן פון אָרגאַניזירען דעם שלום.

גרויסע ירידה פון אומזאַץ

וואַרשא, 11 (טעלעפאָניש)

די וואָך האָבען דאָ אָנגעהויבען צו אַרבייטען די שאַצונגס־קאָמיסיעס וועגען אויסמעסטען דעם אומזאַץ־שטייער.

עס איז דורך זיי פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז אין יאָהר 1932 איז אין פערגלייך מיט'ן יאָהר 1931 דער אומזאַץ געפאַלען אויף 15–25 פּראָצ.

נייע סטאַטיזירונג

וואַרשא, 11. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) ווי מ'גיט איבער טראַכט מען די לעצטע צייט אין די דעצידירענדע ספערען וועגען צו סטאַטיזירען געוויסע אונטערנעהמונגען, וועלכע האָבען זיך לעת עתה געפונען אויסער דער קאָמפּעטענץ פון די מלוכה־אָרגאַנען.

גרויסע שרפה אין אָטוואָצק

וואַרשא, 11 (טעלעפאָניש)

נעכטען 2 ביינאַכט איז אויסגעבראָכען אַ גרויסע שרפה אין אָטוואָצק.

דאָס קינאָ „קאַפּיטאָל" און די צוקערניע „לאַפּאַטאַ" זענען אַוועק מיט'ן פייער.

קאָנפערענץ פונ'ם פּרעמיער פּריסטאָר מיט'ן אויסערן־מיניסטער בעק

וואַרשא, 11. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט האָט דער פּרעמיער פּריסטאָר אָפּגעהאַלטען אַ 3־שעה'דיגע קאָנפערענץ מיט'ן אויסערן־מיניסטער בעק.

עס איז אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע פון בעזעצען די דיפּלאָמאַטישע אַמטען.

דערשטיקט די רעוואָלוציע אין שפּאַניען

פּאַריז, 11 (ספּ. טעל.)

לויט דער דערקלערונג פון שפּאַנישען אינערן־מיניסטער, הערשט פון נעכטען אָן פולשטענדיגע רוה אין סאַראַגאָסאַ, באַרצעלאָנא און סעווילאַ.

מען האָט אונטערגענומען אַנ'ענערגישע אויספאָרשונג, בכדי פעסטצושטעלען פון וואַנען עס נעהמט זיך דער אויפרייס־מאַטעריאַל, געוועהר און דאָס געלד צום אָרגאַניזירען די בעוועגונג, וואָס האָט אַ ריין אַנאַרכיסטיש־סינדיקאַליסטישער כאַראַקטער.

מאַשין־לעבער
ווערען אָנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נאַרדמאַן, שרודמיעסקא 8

זיצונג פון דער בודזשעט־קאָמיסיע ביים סיים

וואַרשא, 11. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער בודזשעט־קאָמיסיע ביים סיים, אויף וועלכער ס'איז בעטראַכט געוואָר'ן דער בודזשעט פון דעם יוסטיץ־מיניסטעריום.

צו דער זיצונג איז אויך געקומען דער יוסטיץ־מיניסטער ה' מיכאַלאָווסקי גופא.

רעפערירט האָט דעם בודזשעט דער בעבע־דעפּוטאַט זיירלער.

נאָכ'ן רעפעראַט האָט געהאַלטען אַ שאַרפע רעדע דער ענדעקישער דעפּוטאַט טראַמפּטשינסקי, וועלכער האָט אַטאַקירט דעם מיניסטער דערפאַר, וואָס ער האָט פּראָטעסטירט געגען דעם קאָנוועט־סיע־געזעץ.

נאָך דער מאַי־איבערקערעניש — האָט ער געזאָגט — איז אָנגעקומען אַ טראַגישע צייט פאַר'ן געריכטס־וועזען.

צ. א. האָט דעפּ. טראַמפּטשינסקי געזאָגט, אַז אין די זיכערהייטס־אָפּטיילונגען פון יעדער וואָיעוואודזשטווע זענען דאָ קאַטאַסטעקס, אין וועלכע עס ווער'ן באַטירט די פּאָליטישע איבערציינגונגען פון די ריכטער, און אין רעזולטאַט פון מען אַריין ריכטער מיט בעבע־איבערצייגונגען אַנשטאָט די, וואָס האָבען אַנדערע איבערצייגונגען.

מיט אַ שאַרפער רעדע איז אַרויס דער פּויעלישער דעפּוטאַט קריסאַ, וועלכער האָט קריטיקירט די מעטיגקייט פון יוסטיץ־מיניסטער.

דער פּ. פּ. ס'שער דעפּוטאַט ביעדזשיאַלקאָווסקי האָט גערעדט וועגען די אויסגאַבען אויף תפיסות, וואָס זענען אין יאָהר 1932 געוואָרען גרעסער'ע, ווי אין 1931 מיט דרייטהאַלבען מיליאָן זלאָטעס.

ער האָט אויך גערעדט וועגען דער רעזערווען־טאַגע־סומע פון 24 טויזענד זלאָטעס, וואָס אין קיין אַנדער מיניסטעריום זענען נישטאַ אַזעלכע פּאָזיציעס.

חוץ מזה איז ער שאַרף אַרויסגעטראָטען געגען דעם תפיסה־רעגולאַמין.

מיט אַ גרויסער רעדע איז אַרויסגעטראָטען דער בעבע־דעפּוטאַט יעסקע, וועלכער האָט צ. א. פּאָלעמיזירט מיט די אויספיהרונגען פון דעפּוטאַט טראַמפּטשינסקי.

נאָך אַ הפסקה איז מיט אַ גרויסער רעדע אַרויס דער דעפּוטאַט ראָומאַרין וועלכער האָט זיך בעקלאָגט אויף די פּרעסע־קאָנפיסקאַציעס.

ער האָט אָנגעוויזען, אַז דאָס, וואָס מ'דערלויבט למשל צו פערעפענטליכען אין וואַרשא איז אין לעמבערג פערוואָהרט.

צ. א. האָט ער אויך אויפמערקזאַם געמאַכט, אַז ביים גאָמיניזירען ריכטער איז געוואונשען, אַז ס'זאָלען נישט אויסגעמיטען ווערען יודען.

דער יוסטיץ־מיניסטער האָט געענטפערט מיט אַ גרויסער רעדע אויף אַלע פאָר־וואורפען.

ער האָט זיך ספּעציעל אָפּגעשטעלט אויף דעם ענין שטאַנד־געריכטען, אַנווייזענדיג אַז יעדער אָרט פון אַ שטאַנד־געריכט ווערט טעלעפאָניש פאָרגעשטעלט פאַר'ן מלוכה־פּרעזידענט צוזאַמען מיט דער מיינונג פון די געריכטען גופא.

דאָס פּראָגראַם פון דער ווינטער־מכביה'דע אין זאַקאָפּאַנע

דעם 1 פעברואַר, 3 בייטאָג: דאָקטוירים־אונטערזוכונג פון די אַנטיילנעהמער און 18־קילאָמעטער־לויף, 9 קילאָמעטער פאַר יוניאָרען, 4 קילאָמעטער פאַר יוגענד און 8 קילאָמעטער פאַר פרויען. 5 אַ זייגער: אַרויסשיקען צום 18־קילאָמעטער־לויף, צום 9־קילאָמעטער־לויף פאַר יוניאָרען, 4־קילאָמעטער פאַר יוגענד און 8 קילאָמעטער פאַר פרויען. 6 אַ זייגער: גורל־ציהען פון די מאַנשאַפטען צום האָקעי־טורניר. האַלב 7 אַ זייגער: אַרויסשיקען די אַנטיילנעהמער אין גליטש און שליטען־פערמעסטונגען.

2 פעברואַר, 9 אַ זייגער פריה: גרויסער סטאַדיאָן, קאָשטשושקי גאַס, סטאַרט צום 18־קילאָמעטער־לויף, 10 אַ זייגער: סטאַרט צום 9־קילאָמעטער־לויף פאַר יוניאָרען, 10,30 אַ זייגער: סטאַרט צום 8־קילאָמעטער־לויף פאַר פרויען. 12 אַ זייגער טאָר אין קושניץ: איינצעל־גייען פאַר מענער, 12,30: איינצעל־גייען פאַר פרויען. 14,30: דאָקטוירים־אונטערזוכונג צום שטאַפעט־גייען אויף 12־קילאָמעטער, 5 אַ זייגער, קליינער סטאַדיאָן קאָשטשושקי גאַס: גליטש־פערמעסטונגען, 8 אַ זייגער: פערמעסטונגען אין האָקעי אויפ'ן אייז.

3 פעברואַר — 10,30 זאַמעל־שטעל פאַר די אַנטיילנעהמער. 12 אַ זייגער—גליטש־טאָר אין קוושניץ, גייען און פאָהרען פאַר מענער. 12,30 גייען פון פּאָרלעך פאַר פרויען. 1,00 אַ זייגער: קאָמישטער פּאָרלעך־גייען. 5 אַ זייגער: גליטש־פערמעסטונגען. 17,30: אַרויסשיקען פרויען און מענער־שטאַפעטען. 8,00 אַ זייגער: סטאַדיאָן אויף קאָשטשושקי האָקעי־טורניר.

4 פעברואַר, 8 אַ זייגער פריה: גרויסער סטאַדיאָן־סטאַרט צו דעם מענער־שטאַפעט. 10,30: סטאַרט צו דעם פרויען־שטאַפעט. 5,00 אַ זייגער: גליטש־פערמעסטונגען. 8 אַ זייגער: האָקעי־טורניר.

5 פעברואַר, 8 אַ זייגער פריה: סטאַרט פון סעניאָרען. 12 אַ זייגער: שפּרינג — ברעט אין קראַקאָוויאַ. 5 אַ זייגער: גליטש־פערמעסטונגען. 8 אַ זייגער: האָקעי־טורניר. 10 אַ זייגער: האָטעל „מאָרסקיע אָקאָ" — ראַוט.

סטאַרטען וועלען פאָרקומען דעם 15 ד. ח. אין אַ גענענד נאָהענט פון זאַקאָפּאַנע.

עלימינאַציע פון גליטש־ספּאָרט אין האָקעי

די עלימינאַציעס וועלען פאָרקומען דעם 22 ד. ח. און אויף דעם סמך, וועט דער מכבי־פעראַנד אויסוועהלען די פּוילישע רעפּרעזענטאַנצען.

אויספלוגען צו דער מכביה'דע

אין לאָדז ווערען אָנגענומען אָנמעלדונגען פון טוריסטען צו דער מכביה'דע דורך דעם מכבי־רעפּרעזענט ה' אינזש. וויינבערג יעדען טאָג צווישען 4 און 7 אָוונט אין לאָקאַל פון וואַגאָן־לי, פּיעטריקאָווער 64.

עלימינאַציע־פערמעסטונגען אין נאַרטען־ספּאָרט

די עלימינאַציע־פערמעסטונגען אין נאַרטען־

—:XX:—

ראַדיאָ־פּראָגראַם

דאָנערשטאָג דעם 12 יאַנואַר 1933

11,40 פּרעסע־איבערזיכט, 11,50 מעטעאָ־ראָלאָגישער קאָמוניקאַט. 11.58 צייט־סיגנאַל, 12,10 גראַמאָפאָן, 1,20 קאָמוניקאַט, 3,10 עקספּאָרט און ווירטשאַפטליכער קאָמוניקאַט, 3,25 גראַמאָפאָן, רעפּערטואַר, 4,25 לעקציע פראַנצויזיש. 4,40 פּאָרלעזונג, 5.00 גראַמאָפאָן, 5,40 פּאָרלעזונג, 6,00 לייכטע מוזיק, 6.40 פּאָסט־קעסטעל, 7,00 פערשידענעס, 7,20 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס־קאַמער, 7.30 ליטעראַרישע פערטעל שעה, 7,45 ראַדיאָ־פּרעסע, 8.00 קאָנצערט, 9,30 אויריציע. 10,15 טאַנץ־מוזיק, 10,55 קאָמוניקאַטען, 11,00 מוזיק.

אויסלאַנד

5,25 מאָסקווא—אָפּערע „דעמאָן", 7,35 בודאַפּעשט — קאָנצערט, 7,40 בוקאַרעשט — אָפּערע, 8,05 קעניגסוואוסטערהויזען—קאָנצערט, 9,00 מיילאַנד—אָפּערע, 9 לאָנדאָן—סימפ. קאָנצערט. 9.20 מינכען—סימפ. קאָנצערט.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט־דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: א. דאַנצער (זגערזשער 57), וו. גראָשקאָווסקי (11 ליסטאָפּאַד 15), ס. גאַרפיין (פּילסודסקיעגאָ 54), ס. בארטאָשעווסקי (פּעטריקאָווער 164), ר. רעמבעלינסקי (אַנדזשעיאַ 28), א. שימאַנסקי (פּשעגראַדזאָווניאַנא 75).

נאָך ווינער אַרט
אָרטאָפּעדישער אַנשטאַלט
פּראָטעזען, גאָרסעטען, אָר־טאָפּעדישע אַפּאַראַטען אַלער אַרט, לייכטע פּלאַטפוס־איינלאַגען געגען פוס־שמערצען אַלס נאָך גיפּס־אָבדרוק.
Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović
פּיעטריקאָווער 119, טעל. 231-81.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216-90
ספּעציעל־אַרצט פאַר הויט־ און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע. אַלע אַרט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8–2 און פון 5–9 אָוונד.
בעזונדער וואַרטע־צימער פאַר פרויען.

קלאַנג־קינאָ־טעאַטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
היינט און פאָלג. טעג!
דער שענסטער וועלט־פילם א. נאָמען:
L.A 3 לופטשיף
אויסערגעוועהנליכע דראַמע פון העלדישקייט און ליבע.
אין די הויפּט־ראָלען:
Jack Holt, Fay Wray
אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג־צוגאַבע
אָנהויב פון די סעאַנסען טעגליך 4 נאָכמיטאָג שבת און זונטאָג 12 אַ זייגער ביי טאָג.

באנאביע-אטענטאט אויף ראש הקהל פון קארבין

אטענטאט אויסגעפירט פון אנטיסעמיטען

קארבין, 11. (יט"א טעלעגראפיש) דא איז אויסגעפירט געווארען א באמבע-אטענטאט אויף דער וואוינונג פון ראש הקהל שלמה ראוויקאוויטש.

דער אויפרייס האט אנגעמאכט א גרויסען שאדען.

קיין מענשליכע קרבנות זיינען נישט געווען.

ווי מ'איז זיך משער, איז דער אטענטאט אויסגעפירט געווארען פון אנטיסעמיטען.

רעוויזיאניסט מאכאווער טרעט ארויס פון ציונ. קאנגרעס-געריכט

צוליב'ן בערלינער אנפאל

לאנדאן, 11 (י.ט.א. טעלעגראפיש)

דער רעוויזיאניסטישער מיטגליד פון קאנגרעס-געריכט מאכאווער, האט פארעפענטליכט אן ערקלערונג, אז ער טרעט ארויס פון קאנגרעס-געריכט צוליב דעם בערלינער אנפאל. מאכאווער זאגט, אז דער קאנגרעס וועט מוזען בעשליסען וועגען דעם אורטייל פון קאנגרעס-געריכט. ביז'ן קאנגרעס קען ער אבער נישט זיין קיין מיטגליד פון געריכט.

ארעסטירט דער קאמוניסטישער עקזעקוטיוו איז ארץ-ישראל

7 אראבער און 4 יודען ארעסטירט

ירושלים, 11 (יט"א טעלעגראפיש)

די פאליציי האט ארעסטירט דעם עקזעקוטיוו פון דער קאמוניסטישער פארטיי, וואס בעשטעהט פון 7 פערזאן: 4 אראבער און 3 יודען.

ס'איז אויך ארעסטירט געווארען דער פיהרער פון דער קאמוניסטישער בעוועגונג אויפ'ן מזרח. מיסלאם — אנ'אראבער.

הונגער-מארש פון קודיסטען

12,000 פויערים בעטיילינען זיך

בוקארעשט, 11. (יט"א טעלעגראפיש) אין מאראמאראש האבען קוזיסטען ארגאניזירט א הונגער-מארש פון 12 טויזענד פויערים.

ביז איצט טראגט נישט דער מארש קיין אנטיסעמיטישען כאראקטער.

ביאליק-פייערונג אהן דעם בעל-שמחה

2 פרעמיעס צו 50 פונט לכבוד דער ביאליק-פייערונג

ירושלים 11 (יט"א טעלעגראפיש)

בעת דער ביאליק-פייערונג, וואס איז איינגעארדנט געווארען דורך די ציוניסטען, האט זיך ארויסגעשטעלט, אז ביאליק אליין איז נישטא אין תל-אביב. דאס איז פאר דעם ארגאניזיר-קאמיטעט געווען א סענסאציע.

דער תל-אביב'ער שטאדט-ראט האט לכבוד דער ביאליק-פייערונג בעשטימט צוויי פרעמיעס צו 50 פונט פאר די בעסטע ליטעראריש און וויסענשאפטליכע ווערק.

שבת וועט פארקומען דאס שטאנד-געריכט

איבער די מערדער פון דער יוד. משפחה פעלד איז לעמבערג

לעמבערג, 11. (טעלעפאניש) ביז איצט איז נאך נישט בעשטימט געווארען דער טערמין ווען עס וועט פארקומען דער שטאנד-געריכט איבער די מערדערס פון דער פאמיליע פעלד אין קאלאדנע.

דינסטאג איינדערפריה זענען אנגעקומען קיין לעמבערג די פערבלוטיגטע זאכען, וועלכע זיי האבען אפגעגעבען צו א כעמישער אונטערזוכונג. דאס וועט דויערן ביז ארום דאנערשטאג. אין דער רעזולטאט פון דער דאזיגער כעמישער אונטערזוכונג וועט דעצידירען איבער'ן טערמין פון שטאנד-געריכט.

די ארעסטירטע מערדער האבען געזאלט היינט איינדערפריה איבערגעפירט ווערען קיין לעמבערג. דאס האט אבער נישט געקענט געשעהן ווייל די אויספארשונג אין זשולטאנצע פון דער דארטיגער פאליציי ברענגט אלע מאל נייע מאטעריאלען און עס איז דערפאר נויטיג, אז די ארעסטירטע זאלען זיין דארט אויפ'ן ארט.

אין די לעצטע 2 טעג זענען דורכגעפיהרט געווארען מעהרערע קאנפראנטאציעס צווישען פיל עדות און די ארעסטירטע מערדער. די דאזיגע קאנפראנטאציעס האבען וויעדער אמאל געליפערט ריזיגע בעווייזען געגען די ארעסטירטע נאך ... קיין פרטים קענען מיר דא נישט פערעפענטליכען מיט ריקזיכט אויפ'ן גאנג פון דער אויספארשונג.

פון לעמבערג איז ארויסגעפאהרען קיין זשולטאנצע פראקוראטאר ד"ר גאלטשעווסקי, וועלכער פיהרט דארט די אויספארשונג אויפ'ן שנעלען וועג פראק. גאלטשעווסקי וועט וואהרשיינליך אויך ארויסטרעטען אלס עפענטליכער אנקלאגער פאר'ן שטאנד-געריכט.

ווי עס הייסט וועלען די ארעסטירטע מערדע געבראכט ווערען קיין לעמבערג דאנערשטאג אדער פרייטאג. דער שטאנד-געריכט וועט זיך אנהויבען שבת אדער מאנטאג און ער וועט דויערן 4 ביז 5 טעג.

ווי אזוי ס'זעהט איצט אויס אויף דער אנגעברענטער שיף „אטלאנטיק"

פאלעסטינער יודיש מיידעל

שמדט זיך צוליב אנ'אראבישען יונגעמאן

סענסאציע אין לאנד מיט א מאכמעדאנער מיידעל, וואס האט אנגענומען דעם קאטוילישען גלויבען

אזא געשיכטע האט פאסירט מיט א יודישער מיידעל, א ספרדישע מיידעל האט זיך בעקענט מיט אנ'אראבישען בחור. יודישע מיידלעך נעמען שטארק אויס ביי די אראבישע בחורים פון איביגען. האט זיך ענטוויקעלט א ראמאן צווישען דער מיידעל און דעם אראבישען בחור, און דאס מיידעל האט זיך ארויסגעגנבעט פון פאטערס שטוב און איז אוועק מיט דעם אראבער. האבען די עלטערן פון דער מיידעל נישט גערוהט, ביז זיי האבען געבראכט די געשיכטע פאר'ן געריכט.

היינטיגע וואך האט דער יפו'ער ריכטער איינגעלאדען די פערשיידענע צדדים אין געריכט. דאס יודישע מיידעל איז געקומען אין געריכט מיט איהר געליבטען. זי איז געווען אנגעטון אין א שווארצער אראבישער קלייד מיט א שלייער אויפ'ן פנים. די עלטערן האבען גלייך דערקענט וויער טאכטער און האבען אראפגעריסען דעם שלייער פון איהר פנים און אנגעהויבען זי זידלען. די טאכטער האט זיך נישט שטארק גענומען צום הארצען די געשריייען פון איהרע עלטערן און ברודער. זי איז דרייסט ארויסגעטראטען פאר'ן געריכט און האט געזאגט, אז זי גייט אריבער צו דעם מאכמעדאנישען גלויבען, צום גלויבען פון איהר געליבטען מאן.

זי איז שוין נא בגרות, דאס הייסט, זי איז שוין פול יעהריג און איז זעלבסטשטענדיג. דער ריכטער האט דעריבער געפסקנט, אז זי קען אננעהמען וועלכע רעליגיע זי וויל און גלויבען אין וועמען זי וויל. מיט גרויס געוויין זענען די עלטערן אוועק פון געריכטס-הויז. זייער טאכטער איז א משומדת.

נאך מעהר טומעל האט פערורזאכט אין לאנד א געשיכטע מיט א מאכמעדאנער מיידעל. שוין עטליכע וואכען, ווי די אראבישע צייטונגען בעשעפטיגען זיך מיט דעם. מאנ'איז מאנ'אויס שרייבט מען וועגען דעם פאל אין די אראבישע בלעטער.

וואס האט פאסירט?

א זיבעצהן יאהריגע מיידעל פון דעם דרוזען-שבט, וואס וואוינט אויף דער גרעניץ פון פאלעסטינע און סיריע, האט פערלאזען דאס הויז פון איהרע עלטערן און איז אנטלאפען, און מען האט נישט געוואוסט, וואו זי איז אהינגעקומען.

הייסען הייסט זי סאלמא, די טאכטער פון אמין מאמאר.

די מאכמעדאנער זייגע ביטערע פאנאטיקער. ווען עמיצער פון זיי גייט איבער פון מהמד'ס גלויבען צום קריסטענטום, איז דאס פאר זיי זייער א פערדראסיקע זאך און מ'קעהרט וועלטען.

סאלמא איז אוועק פון דער היים און איז אריינגעטראטען אין א קאטוילישען קלויסטער אין ירושלים, די מאכמעדאנישע צייטונגען האבען דערפון געמאכט א גאנצען עסק.

און אזוי ווי די אראבישע צייטונגען קלאגען שטענדיג אין דעם פאטריאטישען צימבעל, זענען זיי במילא אויך זייער רעליגיעז און האלטען אין איין קעמפען פאר דעם כבוד פון דער מאכמעדאנישער רעליגיע. דעריבער, ווען די דרוזישע מיידעל איז אוועק אין א קאטוילישען קלויסטער האט זיך אויפגעהויבען צווישען די אראבער א גאנצע מהומה.

נישט געקוקט אבער אויף אלע בעמיהונגען פון אראבישען מופטי, האט מען די געשמדטע אראבעריין נישט ארויסגעגעבען צוריק פון קלויסטער, מחמת זי איז געווען א פול יעהריגע און דאס געריכט האט געפסקנט, אז דאס מיידעל האט געהנדעלט אין פולען בעוואוסטזיין.

לאדזער נייעס

אומזיסטע יורידישע עצות פאר עקסמיסירטע

גיט דער לאקאטארען-פעראיין

(2) ביים לאקאטארען- און סובלאקאטארען-פעראיין (וואולטשאנסקא 77) איז געעפענט געווארען אנ'אומזיסטע יורידישע ביורא, וועלכע גיט אומזיסטע יורידישע עצות די לאקאטארען און סובלאקאטארען, וועלכע דראהט עקסמיסיע.

געשטיגען באנוועל אויף דער ניו-יארקער בערזע

(אג) אויף דער ניו-יארקער באנוועל-בערזע איז דעם 10 ד.ח. נאטירט געווארען א שטייגערונג פון באנוועל אין די גרעניצען פון 14 ביז 15 פונקטען

פראדוציר-קאאפעראטיווען און האנדווערקער-פעראיינען

אויף דער נאהענטסטער פלענאר-זיצונג פון האנדווערקער-ראט אין דער לאדזער וואיעוואדזשאפט וועט צווישען אנדערע בעטראכט ווערען די פראגע פון שאפען פראדוציר-קאאפעראטיווען אין די פערשידענע פאכען, און דאס איז אין שייכות מיט'ן נייעם געזעץ-פראיעקט וועגען פאבריצדען און ארבייט פאר דער רעגירונגס- און קאמונאלע אינסטיטוציעס.

דער פראיעקט זעהט פאר, אז ביים איבערגעבען פון ארבייט און פאדריבדען, דורך די רעגירונגס, קאמונאלע און פערזיכערונגס-אינסטיטוציעס, האבען דעם פארצוג האנדווערקער-אינסטיטוציעס און כדי די יודישע האנדווערקער זאלען קענען געניסען פון דעם זכות איז יעצט איינע פון די ברענענדסטע אויפגאבען צו שאפען פראדוציר-קאאפעראטיווען.

מיטאגען צו 25 גראשען

פאר דער ארבייטסלאזער יודישער אינטעליגענץ

אין צוזאמענהאנג מיט דעם אלץ וואקסענדען קריזיס, וועלכער לאזט זיך שטארק פיהלען אין די רייהען פון דער יודישער אינטעליגענץ, און ווער לעבדיג דערזעלבער קומען צו הילף, האט די געזעלשאפט „ותן לחם" בעשלאסען פון זונטאג דעם 15. ד. ח. צו עפענען אויף זשעלאזנא 10 א ספעציעלע כשר'ע קוך פאר דער יודישער ארבייטסלאזער אינטעליגענץ, ווי אויך פאר ארבייטסלאזע יודישע אינטעליגענטען.

דארט וועלען ווערען ארויסגעגעבען מיטאגען צו 25 גראשען.

די קוך איז איינגעארדנט געווארען מוסטערהאפט און די פערוואלטונג האט זיך געגעבען די מיה, אז דער יודישער ארבייטסלאזער אינטעליגענט זאל זיך קענען פיהלען היימיש ביים מיטאג.

קורסען פון קליידער וועש-נייען און צושניידען

לאדז, אל. 1-טער מאי 20

די נייע קאנצעסיאנירטע מוסטערהאפטע פאך-קורסען פון צייכנען, צושניידען, מאדעלירען און נייען פאר דאמען און קינדער גארדעראבע ווי אויך ספעציעל פילער וועש-קורס אונטער דער פערזענליכער לייטונג פון דער בערימטער מייסטערין, דער לאדזער האנדווערקער-קאמער, אבסאלווענטין פון דער פאריזער אקאדעמיע בעעהרט מיט דעם טיטעל פראפעסארען דער מאדע פרוי פ. שיינפינקעל האבען אין אונזער שטאדט די בעסטע רעזולטאטען און פערזיכערן דערמיט די שילערינס, די גרינדליכסטע און בעסטע פאך קענטענישען לויט דער נייסטער און פאפולערסטער מעטאדע.

3 שטאטישע גליטש-פלעצער

געעפענט דורכ'ן מאגיסטראט

די געזונדהייטס-אפטיילונג ביים מאגיסטראט האט איינגעארדנט 3 שטאטישע גליטש-פלעצער. אויפ'ן טייך אין פאניאטאווסקי-פארק, אין פארק „זשרודליסקא" און אויפ'ן גרויסען טייך אויף קאנסטאנטינער פאלעשיע.

די גליטש-פלעצער זענען טעטיג טעגליך פון 9 פריה ביז די טונקעל-שעהן.

לאָדז, 12 יאַנואַר 1933

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז, 12 יאַנואַר 1933

אנהויב
פון פּאָליטישען סעזאָן

קיין וואַרשאַ איז צוריקגעקומען פון יום־טוב אורלויב דער פּרעמיער־מיניסטער פּריסטאָר. מיט זיין צוריקקומען האָט זיך אָנגעהויבען דאָס פּאָליטישע יאָהר, וואָס פאַלט נישט צונויף ביי אונז מיט דעם קאַלענדאַר־יאָהר. מען קאָן אַפילו זאָגען, אַז דער פּאָליטישער סעזאָן איז געקומען נאָך פריהער אין דער צייט, ווען מאַרשאַל פּילסודסקי האָט זיך געפונען ביי זיך אין גוט פּיקילישקי און אין ווילנע און איז בעזוכט געוואָרען דורך די לייטענדע פּערזענליכקייטען פון אונזער פּאָליטיק. אָבער דאָרט זענען פאַרגעקומען סוד׳דיגע בעראַטונגען, וועגען וועלכע דער ברייטער עולם ווערט נישט אינפאָרמירט. עס געהען באַטייליך אַרום פערשידענע קלאַנגען, מען שמועסט וועגען שינויים אין דער רעגירונג, אָבער פאַר אונז האָט מען זיך שוין אַ סך מאָל איבערצייגט אין דער פּערפעהרישקייט פון די אַלע פאָראויסזאָגונגען און נביאות, אַז מען מוז זיין זעהר פאָרזיכטיג ביים מאַכען וועלכע עס איז נישט פּאָליטישע השערות אַפילו אויף דער נאָהענטסטער צוקונפט.

עס האָט זיך אויך אָנגעהויבען די אַרבייט פון די סיים־קאָמיסיעס און עס טרעט צו צו דער בודזשעט־אַרבייט אויף דער סיים.

באַטירליך ערוואַרט מען נישט אַז דאָס נייע פּאָליטישע יאָהר זאָל זיין לייכט און אומבעוואָלקענט. די גרויסע פּאָליטישע באַטאַליע האָט זיך שוין אָנגעהויבען. זי איז פאַרגעקומען אין די סיים־קאָמיסיעס; אין דער בודזשעט־קאָמיסיע פון סיים אַרום דעם בודזשעט פון אויסערן־מיניסטעריום און אין דער יורידישער קאָמיסיע פון סיים אַרום דער אינטערפּעלאַציע פון סאָציאַליסטישען קלוב וועגען די שטאַנד־געריכטען און דעם פאָרשלאַג די שטאַנד־געריכטען אָפּצושאַפען.

ביים בעטראַכטען דעם בודזשעט פון אויסערן־מיניסטעריום האָט די אָפּאָזיציע געמאַכט אַ שאַרפען אָנגריף אויף דער רעגירונג, קודם כל דערפאַר וואָס שוין זייט אַ לענגערער צייט האָט דער סיים נישט די געלעגענהייט אַרויסצוזאָגען זיך וועגען דער אַלגעמיינער ליניע פון דער פּוילישער אויסלענדישער פּאָליטיק. עס איז דאָ געקומען צום וואָרט אויך דאָס יודישע קאָלאָ אין דער פּערזאָן פון דעפּוטאַט ראָמאַרין, וועלכער האָט ענדליך געפונען די געלעגענהייט צו זאָגען דער רעגירונג דאָס, וואָס די יודישע עפענטליכע מיינונג דענקט וועגען בעקאַנטען בריף פון פּוילישען אַמבאַסאַדאָר אין לאָנדאָן צו אַ גאַנץ ווייניג בעקאַנטער פּערזאָן, וועלכער גילט אין די אויגען פון דער פּוילישער אַמבאַסאַדע דאָ כלומרשטען פּערטרעטער פון יודענטום, עס איז געקומען אויפ׳ן טיש די מאָדנע האַנדלונג פון דער פּאַט־אַגענטור, וועלכע האָט נישט געפונען פאַר נויטיג צו אינפאָרמירען די פּוילישע עפענטליכקייט וועגען די אויסלענדישע שטימען מכּוח די געשעהענישען אין לעמבערג, אַזוי אַז עס האָט געקאָסט אויסווייזען דאָס גערעכטע זעגען די ענדעקעס, ווען זיי זאָגען אַז מען קאָן יודען שלאָגען פראַנק און פריי, ווייל אויסלאַנד האָט פאַר דעם קיין שום אינטערעס נישט.

אַ גרויסער קאַמף האָט זיך שוין אָפּגעשפּילט אַרום דער פראַגע פון די שטאַנד־געריכטען, וועלכע זענען טעטיג איבער גאַנץ פּוילען און ברענגען אַלע טאָג ידיעות וועגען פּראָצעסען, תּליות און עקזעקוציעס. דער רעפּערענט פון סאָציאַליסטישען פאָרשלאַג אָפּצושאַפען די שטאַנד־געריכטען האָט אויספיהרליך בעגרינדעט דעם שטאַנד־פּונקט, וואָס פאָדערט צו מאַכען אַ סוף צום דאָזיגען אויפ׳ן יוסטיץ ער האָט אָנגעוויזען, אַז דער דעקרעט העגען די שטאַנד־געריכטען איז געגען דער קאָנסטיטוציע; אַז דער אומשטאַנד וואָס ביי די שטאַנד־געריכטען איז נישט פערהאַן קיין אַפּעלאַציע־אינסטאַנץ, פּרעגט דערצו, אַז די געריכטען געבען רישט קיין שום גאַראַנטיע פון גערעכטיגען בעהאַנדלען זייערע ענינים; אַז די דאָזיגע געריכטען זענען נישט דערלאָזבאַר, ווייל זיי ווערען אויך אָנגעווענדט געגען מינדעריעהריגע; אַז די שטאַנד־געריכטען דערגרייכען נישט דעם ציל, ווייל זיי שרעקען קיינעם נישט אָפּ און עס קומט פאַר אין פּוילען פערבּרעכען צו דעם, וואָס מען אָבסערווירט אַ שטייגער אין כינע, וואו די מאַסענהאַפטע טויט־שטראָפען ברענגען נאָר צו דער פּערמעהרונג פון די פּערברעכענס; אַז אינגאַנצען אומערלויבאַר איז די אָנווענדונג פון די שטאַנד־געריכטען אין פּאָליטישע פּראָצעסען, ווייל דאָס קאָמפּראָמיטירט בעזונדערס פּוילען אין די אויגען פון אויסלאַנד. אַלע אַרגומענטען פון רעפּערענט האָבען אָבער נישט בעוויזען צו איבערצייגען די סאַנאַציע־מעהרהייט, דער פאָרשלאַג אָפּצושאַפען די שטאַנד־געריכטען איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען. אין אָנגעהויבענעם פּאָליטישען קאַמף האָט די אָפּאָזיציע געליטען אַ מפּלה.

גלייכצייטיג מיט דעם קאַמף געגען די טויט־שטראָפען, ווערט אָנגעקינדיגט אַ שווערער און האַרטער קאַמף אויף צוויי אַנדערע געביטען וואָס האָבען אַ וויכטיגע בעדייטונג פאַר דעם געזעלשאַפטליכען לעבען: דאָס איז די טעריטאָריאַלע זעלבסטפערוואַלטונג און די אויטאָנאָמיע פון די אוניווערזיטעטען. די אָפּאָזיציע האָפט אַז די דאָזיגע קאַמפען וועלען אַרויסרופען גרויסע מיינונגס־פערשידענהייטען אין לאַגער פון דער סאַנאַציע גופא.

אינאיינעם מיט די קאַמפען און דעבאַטען אין סיים וועלען פאָרקומען גרויסע קאַמפען אויך אויף אַנדערע געביטען, אין וואַרשאַווער אַפּעלאַציע־געריכט וועלען פאָרקומען אין דער צווייטער אינסטאַנץ גרויסע פּאָליטישע פּראָצעסען מיט דעם בריסקער פּראָצעס בראש. ווידער וועלען פאַר דער געזעלשאַפט

פערביגעהען די פינסטערע טראַגעדיעס פון יאָהר 1930 וואָס האָבען זיך אָנגעהויבען מיט דעם צוזאַמענפאָהר פון צענטראָלעוו אין קראָקאָ, מיט דער מעשה בריסק און מיט דעם בריסקער פּראָצעס.

אָט דאָס וועט זיין אין פּוילען דער אָנהויב פון פּאָליטישען יאָהר, פון יאָהר, וואָס איז געבוירען געוואָרען אין די ווייטאָגען פון אומגעהויערען ווירטשאַפטליכען קריזיס.

פ. פּ. ח.

עס וועט זיך אנהויבען א וואַקכאַנאַליע
אָרגאַניזירט דורכ׳ן רעוויזיאָניסטישען גענעראַל־שטאַב
3 מיינונגען וועגען אורטייל פון ציוניסטישען קאָנגרעס־געריכט

דער אורטייל פון ציוניסטישען קאָנגרעס־געריכט וואָס שטעלט אָפּ אין זיין טעטיגקייט דעם רעוויזיאָניסטישען זאָנדער־פערבאַנד און נעהמט ביי איהם צו דאָס רעכט פון פעדעראַציע אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, האָט אין אַלע גרופּירונגען וואָס שטעהען אַרום דעם ציוניזם אַרויסגערופען אַ פערשידענע סענסאַציע און בעוועגונג. דער אורטייל ווערט קאָמענטירט אויף פערשידענע אופנים. די רעוויזיאָניסטען האָבען שוין אונטערגענומען אַ קאַמפּאַניע געגען דעם אורטייל און געגען דעם געריכט, וועלכען זיי רופען אַ שטאַנד־געריכט. שאַרפע קאַמפען אַרום דעם אורטייל וועלען ערשט פאָרקומען. דערווייל איז וויכטיג און אינטערעסאַנט זיך צו בעקענען ווי אַזוי דער אורטייל ווערט אויפגענומען און קאָמענטירט דורך די בעזונדערע ציוניסטישע גרופּירונגען. דער לעמבערגער „נייער מאָרגען" האָט אָפּגעדרוקט דריי אַרטיקלען וועלכע דריקען אויס דריי מיינונגען וועגען אורטייל פון קאָנגרעס־געריכט. מיר וועלען דאָ ברענגען עטליכע כאַראַקטעריסטישע שטעלען פון די דאָזיגע אַרטיקלען.

ד״ר אברהם אינזלער

אַ ציוניסט פון י. גרינבוים׳ס שיטה, שרייבט אין זיין אַרטיקעל:

דער אורטייל פון קאָנגרעס־געריכט איז אַ פּרוב אַ סוף צו מאַכען צו דעם רעוואָלוציאָנערען צושטאַנד אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, דאָ הויבט זיך אָבער אָן זיין פּאָליטישע בעדייטונג. וועט עס האָבען די ווירקונג צוריקצופיהרען די רעוויזיאָניסטען אויף דעם וועג פון לעגאַלען קאַמף פאַר זייערע אָנשויאונגען אויף דעם באָדען פון דעמאָקראַטיע און ראַהמען פון דער דעמאָקראַטישער ציוניסטישער וועלט־בעוועגונג — אָדער וועט עס דערפיהרען צום פולשטענדיגען אויסריידען פון די רעוויזיאָניסטען, צום ענטשטעהען פון אַ פולקאָם זעלבסטשטענדיגער רעוויזיאָניסטישער אָרגאַניזאַציע?

יעדענפאַלס וועט דאָס אַ סוף מאַכען צו דעם מעטאָר פון האַלבקייט. פון טיילווייזער צוגעהעריגקייט און טיילווייזער אייגענמעכטיגקייט, וועלכע איז שעדליך פאַר ביידע צדדים. זי אונטערגראָבט די אויטאָריטעט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע און פּאַראַליזירט די פולע פרייהייט פון ענטשליסען און ענטשיידונגען פון רעוויזיאָניסטישען וועלט־פערבאַנד.

מיר ווילען האָפען, אַז דורך דעם אורטייל וועלען זיך עפענען און נישט פערמאַכען, די טויערען פון צוזאַמענאַרבייט פאַר אַלע יונגע כוחות אין ראַהמען פון אַ פערשטאַרקטער, איינהייטליכער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, וועלכע איז געבויט געוואָרען מיט הילף פון אַ סך פון די, וואָס שטעהען אין רעוויזיאָניסטישען לאַגער און וועלכע זענען אונז — ווי דער פאָרזיצער פון קאָנגרעס־געריכט האָט בעטאָנט „זעהר ווערטפולע און ליבע חברים".

ד״ר נתן מעלצער

(וועלכער דריקט אויס די מיינונג פון התאחדות (פאַראייניגט מיט פּועלי ציון) שרייבט:

עס אונטערליגט נישט קיין שום ספק אַז דער פּסק דין וועט אַרויסרופען אַ כוואַליע פון בייזע קאַמפען אין ציוניזם, און ווי זעהר מען זאָל דאָס נישט בעדויערען דווקא איצט, ווען די לאַגע אין ארץ־ישראל און אין ציוניזם פאָדערט אַן אָנגעשטרענגונג פון דעם אינערען פּאָליטישען קאַמף מוז דאָך געזאָגט ווערען אַז דער ריינינגונגס־פּראָצעס וואָס וועט קומען אין רעזולטאַט פון די דאָזיגע קאַמפען האָט פריהער אָדער שפּעטער סיי ווי געמוזט פאָרקומען, און אויב אַזוי, איז וואָס פריהער די אָפּעראַציע איז געקומען אַלץ בעסער איז עס פאַר׳ן ציוניזם, ווייל דאָס הפקרות און דער פולשטענדיגער מאַנגעל פון דרך ארץ פאַר דער ציוניסטישער וועלט־אָרגאַניזאַציע און איהרע אינסטיטוציעס וועלכע עס האָבען אַרויסגעוויזען אין דער לעצטער צייט די לידער׳ס פון דער רעוויזיאָניסטישער בעוועגונג, האָט שוין לאַנג איבערגעשטיגען יעדע מאָס פון דערלאָזבאַרקייט.

די דאָזיגע הפקרות איז אויך צום אויסדרוק געקומען אין דער בעציהונג פון די רעוויזיאָניסטען צו די דיסציפּלינאַר־בעשלוסען פון דער לעצטער אַקציאָנס־קאָמיטעט זיצונג, וועלכע מען האָט פּשוט ערקלערט פאַר נישט־געזעצליך און דעריבער אויך נישט פערפליכטענדיג פאַר דער רעוויזיאָניסטישער בעוועגונג און ערשט קנאַפּ פאַר זיין אָפּפאָהר קיין ארץ־ישראל האָט גראָסמאַן ערקלערט אין אַ צייטונג אינטערוויו, אַז דער בעשלוס פון דער רעוויזיאָניסטישער קאָנפערענץ וועגען אַריינטראָגען אַ פּעטיציע צום פעלקערבונד וועט דורכגעפיהרט ווערען, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס דער אַקציאָנס־קאָמיטעט האָט בפירוש געאַסערט יעדען אויסען־פּאָליטישען זאָנדער־אַרויסטריט פון וועלכער ס׳איז גרופּע אין ציוניזם.

ס׳איז ביי די אומשטענדען נישטאָ וואָס זיך צו וואונדערען אַז דער קאָנגרעס־געריכט האָט זיך געזעהן גענויטיגט אַרויסצוגעבן אַזאַ שאַרפען פּסק־דין.

עס וועט זיך איצט אָנהויבען אַ נייע וואַקכאַנאַליע אין דער ציוניסטישער בעוועגונג, אָרגאַניזירט דורך דעם רעוויזיאָניסטישען גענעראַל־שטאַב. עס וועט זיין די אויפגאַבע פון אַלע ציוניסטישע גרופּירונגען וואָס שטעהען אויף דעם שטאַנדפּונקט פון דער דיסציפּלין פון דער ציוניסטישער וועלט־בעוועגונג סאָלידאַריש צו בעקעמפען אַלע פּרובען פון דעזאָריענטירען די עפענטליכע מיינונג איבער דער אמתדיגער בעדייטונג פון קאָנגרעס־געריכט.

נישט קוקענדיג אויף אַלע אינערע חילוקי דעות וועלען אַלע גרופּירונגען וואָס זענען היינט פערטרעטען אין דער וועלט־עקזעקוטיווע מוזען שטעהן צוזאַמען אויף דער וואַך פון דער געשלאָסענקייט פון דער ציוניסטישער וועלט־אָרגאַניזאַציע און זאָרגען דערפאַר, אַז עס זאָל אין רעזולטאַט פון דעם קאָנגרעס־געריכט־אורטייל ענדליך אויסגעשניטען ווערען די קרעבס וועלכער האָט אַזוי לאַנג געטשעפּעט דעם לעבעדיגען אָרגאַניזם פון דער ציוניסטישער וועלט־בעוועגונג.

ד״ר משה לוסטיג

אַ רעוויזיאָניסט שרייבט צ. אַ.:

מען איז שוין פאַמעליך צוגעוואוינט צו די ידיעות וואָס קומען אָן פון היינטיגען רוסלאַנד, וואו מען ווערט אָהן לאַנגע חקירות ודרישות צוגעשטעלט צו דער וואַנט און אַוועקגעלעגט פאַר אַ קרבן דעם רויטען בעל. דאָך האָט זיך אַפילו היינט נישט געקאָנט קיינעם חלומען אַז אַזאַ מין אורטייל זאָל אַרויסגעגעבען ווערען געגען אַ פראַקציע וואָס איהר גאַנצער חטא איז, אַז אַ דאַנק איהר אַקטיוויטעט איז אויפגעוועקט און בעלעבט געוואָרען אַלץ, וואָס האָט געאַרבייט עטליכע צוואַנציג יאָהר צוגרייטונגס־אַרבייט פאַר און אין ארץ־ישראל.

וואָס דער תּוכן פון דער אַנקלאַגע איז, ווייסט מען לעת עתה נישט, וועלכע „חטאים" מיר זאָלען נישט האָבען כלומרשט בעגאַנגען, זענען זיי אָהן שום ספק אַ גאָרנישט געגען דעם חטא פון די לינקע, וואָס אָרגאַניזירען אין ארץ־ישראל דעם יודענשטאַנד און האָט פון אַראַבער געגען דעם יודישען ישוב. און דאָך געפינט זיך לייגער נישט קיינער אין דער וועלט־אָרגאַניזאַציע, וואָס זאָל די לינקע שטעלען פאַר אַ געריכט.

און עס פרעגט זיך וועלכען זין און וואָס פאַראַ פּראַקטישען ערפאָלג קאָן האָבען אַזאַ אורטייל? די איינציגע נחמה אין די שווערע צייטען און דעם שווערען קאַמף אין ארץ־ישראל איז געווען פאַר אַ יאָהרען די ידיעה, אַז אין ארץ־ישראל האָבען אין די צענטראַלע אינסטיטוציעס אַלע פראַקציעס געשלאָסען אַן איינהייטליכען פראָנט, די צווייטע ידיעה דאָס שאַפען פון אַ בעזונדערער רעוויזיאָניסטישער פראַקציע, מען האָט גערעכענט, אַז עס וועט זיך אָנהויבען אַן ערליכער, געוועהנליכער „יעט־קאַמף" צווישען די פראַקציעס ביי אַ שלום אין אַלגעמיין, די לינקע איז עס אָבער נישט איינגעגאַנגען, און דאָס ווייטערדיגע אונטער־גראָבען פון שלום געהט ווייטער און הערט נישט אויף. צו וואָס קאָן עס פיהרען? צו איבעריגע רייבונגען און שוועריגען אַלע ציוניסטישע אינסטיטוציעס, צו קאַמפען און פערניכטען אַ סך אוצרות און פּרות פון לאַנגער אַרבייט.

—(:O:)—

אייז קאַטאַסטראָפע נאָך דער צווייטער
עפּעס אַ בייזער פאַטום פערפאָלגט דעם פראַנצויזישען פלאָט

ס׳איז שווער איבערצוגעבען דעם אומגעהויערען איינדרוק וועלכען ס׳האָט געמאַכט אין פּאַריז די ידיעה וועגען דעם, אַז דער דאַמפער „אַטלאַנטיק" איז געפאַלען אַ קרבן פון דער פייער־סטיכיע. לויט זיין גרויס, לויט זיין איינריכטונג, לויט דער טעכנישער פולקומענהייט לויט זיין לוקסוס איז דאָך דער „אַטלאַנטיק" געווען דער צווייטער פראַנצויזישער דאַמפער נאָך „איל דע פראַנס", מענשען, וועלכע ס׳איז אויסגעקומען אויפ׳ן „אַטלאַנטיק" צו רייזען אָדער די שיף צו בעזוכען, האָבען גאַרנישט קיין ווערטער צו שילדערען דעם לוקסוס, די איינריכטונגען פון אָט דער שיף. ס׳איז גענוג צו זאָגען, אַז אויף דער שיף זענען געווען צוועלף דעקס, אַז אין דער הויפּט־גאַס וואָס האָט זיך געצויגען לענגאויס דער שיף האָבען זיך געפונען פּראַכטפולע מאַגאַזינען, אָפּטיילונגען פון די גרעסטע פּאַריזער פירמעס. די איינהאַבער פון דער שיף האָבען מיט רעכט זיך גרויס געהאַלטען אַז אַזאַ לוקסוס ווי עס האָט געהערשט אין דער דריטער קלאַס פון דער שיף, האָט מען מיט אַ דריי צעהנדליג יאָהר צוריק נישט געחלומט אַפילו פאַר דער ערשטער קלאַס. די שיף האָט אָפּגעקאָסט אַן אוצר מיט געלד, אַ קנאַפּען מיליאַרד פראַנק.

עס איז דעריבער טאַקע נישט קיין וואונדער וואָס גאַנץ פראַנקרייך איז אויפגעציטערט געוואָרען פון דער ידיעה אַז אָט די שיף די קרוין פון דעם פראַנצויזישען ים־פלאָט איז פערניכטעט געוואָרען פון פייער, באַלד האָט זיך געלאָזט הערען די פראַגע: צי איז נישט אַמאָל דער „אַטלאַנטיק" געפאַלען אַ קרבן פון אַן אַטענטאַט.

„אַטלאַנטיק" איז געווען אַ שיף פון דער בייעסטער קאָנסטרוקציע. זי איז ערשט מיט אַ יאָהר צוריק אַראָפּגעלאָזט געוואָרען אויפ׳ן וואַסער, און דערביי איז געלעגט געוואָרען אַ גאַנץ בעזונדערע אַכט אויף דעם פייער־טייל פון דער שיף. די שיף איז געווען צוטיילט אין צוועלף טיילען מיט וואַסער־געדיכטע ווענט, אויף דער שיף האָבען זיך געפונען הונדערטער פייער־לעשער־אַפּאַראַטען, וואַסער־שלויכען אויף שריט און טריט. יעדען טאָג האָט מען די מאַנשאַפט אונטער דער אויפזיכט פון קאַפּיטאַן אַליין געלערנט און געאיבט ווי אַזוי זיך צו בעגעהן מיט די פייערלעש־מכשירים און אַפּאַראַטען. און נישט קוקענדיג אויף דעם אַלעמען נישט קוקענדיג אויף דער קאַלטבלוטיגקייט פון דעם קאַפּיטאַן און פון דער מאַנשאַפט, איז נישט געלונגען די שיף אָפּצוראַטעווען.

דאָס פייער האָט זיך אָנגעהויבען אין אַ קאַיוטע פון ערשטען קלאַס, וואו עס זענען צונויפגעלעגט געוואָרען מאַטראַצען, עס איז פערהאַן אַ סברא אַז עמיץ פון די מאַטראָזען האָט אַרויסגעוואָרפען אין די מאַטראַצען אַ ציגאַרעט. איבער דער קאַיוטע האָט זיך געפינען די צענטראַלע פון ראַדיאָ־טעלעגראַף. דאָס פייער האָט באַלד אַרומגענומען דעם ראַדיאָ, אַזוי אַז דער טעלעגראַפיסט האָט נאָר בעוויזען צו געבען דעם נויטיגען ס.אָ.ס.־סיגנאַל און דאַן האָט ער געמוזט זיך ראַטעווען ווייל איהם האָט געדראָהט דערשטיקט צו ווערען.

עס ווערט אָנגעוויזען אַז די שריפה האָט זיך אָנגעהויבען ביי עהנליכע אומשטענדען ווי אויף דער שיף „זשאָרזש פיליפּ", וועלכע האָט זיך אונטערגעזונקען אויף שפּעט ביינאַכט, אָבער דאָרט איז געווען אַן ערקלערונג: די שיף האָט זיך געפונען אין טראָפּיקאַלישער געגענד, עס איז געווען זעהר הייס, עס זענען געווען טעטיג אַלע ווענטילאַטאָרען, וועלכע האָבען פונאַנדער־געבלאָזען דאָס פייער, „אַטלאַנטיק" האָט זיך געפונען אין קאַנאַל לאַמאַנש און די אומשטענדען זענען דאָ געווען אַנדערע.

די קאַטאַסטראָפע מיט דעם „אַטלאַנטיק" און מיט „זשאָרזש פיליפּאַר" געהערען צו דער רשימה פון די גרויסע שיף־קאַטאַסטראָפעס, וואָס פּאַסירען אין די לעצטע יאָהרען דעם פראַנצויזישען פלאָט. אין דעצעמבער 1928 איז אין פּאָרט פון מאַרסעל אָפּגעברענט געוואָרען די שיף „פּאָל לעקאַ" אין אויגוסט 1929 איז אין האַווער אומגעקומען די שיף „פּאַריי", אין מאַי 1930 איז אָפּגעברענט געוואָרען דער דאַמפער „אַויאַ", אין אָקטאָבער 1931, האָט זיך אָנגעצונדען ביי מאַרסעל די שיף „לאַ־מאַרטין". די אַלע דאַמפער׳ס זענען געווען פון דער בייעסטער קאָנסטרוקציע. עפּעס אַ מאָדנע זאַך, די אַלטע שיפען טרעפט גאָרנישט, און דער גאַנצער כעס האָט זיך אויסגעגאָסען אויף די בעסטע און מאָדערנסטע שיפען פון פראַנצויזישען פלאָט און דערביי אַזעלכע, וואו עס זענען אָנגעווענדט די ווייטגעהענדיגסטע מיטלען געגען פייער.

וועגען אומקום פון „אַטלאַנטיק" זענען פערהאַן פערשידענע השערות צי וועט אָבער געלינגען גענוי פעסטצושטעלען די סיבה וואָס האָט אומגעבראַכט אָט די פּערל פון ים־פלאָט? דאָס איז אַ גרויסע פראַגע.

די קעניגין עלענאַ פון איטאַליען

האָט בעקומען פון פּויבסט די העכסטע סונענדי־אויסצייכנונג „די גאָלדענע רויז"

געהאלפן ערמארדן אלעקסאנדער דעם II

אויף ערפונדען א פליה=מאשין

פון ארכיוען פון דער צארישער פאליציי האט מען זיך דערוואוסט אלע איינצעלהייטן וועגן דעם

— 2. —

ערשט נאך דער ערפאלגרייכער רוסישער רעוואלוציע פון יאהר 1917, ווען מען האט געעפענט די געהיימע ארכיוען פון דער צארישער פאליציי, און אלע וויסענשאפטליכע פארשער האבן בעקומען צו זיי א צוטריט, האט מען ענדליך אויך געפונען קיבאלטשיטשעס פלאן וועגן א פליה־מאשין, און לויט פערשידענע דאקומענטען האט מען איצט אויסגעפונען די גאנצע געשיכטע פון קיבאלטשיטשעס גרויסער ערפינדונג. אט איז די געשיכטע ווי מען האט זי איצט אויסגעפונען.

ארעסטירט האט מען קיבאלטשיטשען דעם 29. מערץ פון יאהר 1881. אין צוויי טעג ארום, דעם 31., האט די פאליציי צונויפגעפיהרט קיבאלטשיטשען מיט ריסאקאוו'ן, און ריסאקאוו האט ערקלערט אז ער דערקענט אין קיבאלטשיטשען דעם מאן, וואס האט געמאכט די באמבעס פאר די טעראריסטען, און וואס האט זיי געלערנט, ווי אזוי מען דארף מיט די באמבעס אומגעהן. קיבאלטשיטש האט נישט געלייקנט, און עס וואלט געווען בוצלאָז צו לייקענען. אין יענעם מאמענט איז שוין זיין שיקזאל געווען בעשטימט, און ער האט נישט געמאכט קיין שום פערזוך אפצוווענדען דעם קלאפ. ער האט זיך אפגעזאגט פון אייגענע פריוויליגיעס, וואס דאס געזעץ האט איהם געגעבען. ווען ער וואלט זיך מיט זיי בענוצט, וואלט ער געקאנט אפציהען דעם פראצעס אויף א וואך אדער צוויי. אבער דאס האט דאך נישט געהאט קיין שום זין אויב זיין היגריכטונג איז געווען אונפערמיידליך, טא זאל דער סוף קומען וואס גיכער!

די עטליכע טעג, ביז'ן פראצעס, וואס קיבאלטשיטש האט פערבראכט אין איינזאמקייט אין טורמע, האט ער אינגאנצען אפגעגעבען אויף אויסארבייטען דעם וויסענשאפטליכען געדאנק וועגן א פליה־מאשין, דעם געדאנק, וואס האט איהם אזוי פערכאפט. זיין פערטיידיגער האט אין געריכט־זאל געזאגט: „ווען איך בין אריינגעקומען אין קיבאלטשיטשעס קאמער אין טורמע, בין איך ערשטוינט געווארען, געפינענדיג איהם פערטון אין אן ארבייט, וואס האט גארנישט געהאט צו טון מיט'ן פראצעס, וואס האט איהם ערווארט. ער איז געווען פערנומען מיט וויסענשאפטליכע פארשונגען וועגן עפעס א פליה־מאשין“. קיבאלטשיטש האט דעמאלט נישט געהאט קיין שום פערלאנגען, קיין שום בקשות. נאר איין זאך האט ער געבעטען, — מען זאל איהם געבען די מעגליכקייט אויסצושרייבען אויף פאפיר זיין פלאן וועגן דער מאשין און דערנאך איבערגעבען דאס צו א קאמיסיע פון געלעהרטער־ספעציאליסטען, אז זיי זאלען דאס בעטראכטען.

דער פערטיידיגער האט גע'פועל'ט, מען זאל קיבאלטשיטשען ערלויבען צו שרייבען אין זיין קאמער אין טורמע. און ער האט זיך אינגאנצען אריינגעווארפען אין דער ארבייט. דעם 4. אפריל האט ער שוין געהאט פארטיג זיין שריפט. איבער וועלכער ער האט אויפגעשריבען: „א פלאן פון א פליה־מאשין“. אין דער קליינער הקדמה צום פלאן שרייבט קיבאלטשיטש דאס פאלגענדע:

„איך שרייב דעם פלאן פון א פליה־מאשין, זיצענדיג אין טורמע, עטליכע טעג פאר מיין טויט. איך גלויב, אז מען קען מיין געדאנק פערווירקליכען, און אט דער גלויבען ערמוטיגט מיך אין מיין שרעקליכער לאגע. אויב ספעציאליסטען־געלעהרטע וועלען באלד אויפמערקזאם בעטראכטען מיין פלאן און בעשליסען, אז ער איז דורכפיהרבאר, וועל איך זיין גליקליך מיט דעם, וואס איך וועל טון א טובה מיין לאנד און דער גאנצער מענשהייט. איך וועל דעמאלט רוהיג שטארבען, וויסענדיג, אז מיין אידעע איז נישט אומגעקומען צוזאמען מיט מיר, נאר זי וועט לעבען צווישען דער מענשהייט, פאר וועלכער איך האב מיין לעבען אפגעגעבען. איך בעט דעריבער די געלעהרטע, וואס וועלען בעטראכטען מיין פלאן, אז זיי זאלען זיך צו איהם בעציהען, וואס ערנסטער און עהרענהאפטיגער, און זיי זאלען מיר וואס גיכער געבען אן ענטפער“.

אין דעם לייזענשאפטליכען געבעט איז געווען דער גאנצער קיבאלטשיטש מיט אלע זיינע שטרעבונגען, האפנונגען און ערווארטונגען. אבער געלעזען זיין פלאן האבען נישט די, פאר וועמען קיבאלטשיטש האט איהם געשריבען. לויט די רעגלען פון דער טורמע, האט ער זיין שריפט געמוזט שיקען דורך די טורמע־פערוואלטער. דארטען האט מען דעם מאנוסקריפט געקריגען דעם 7. אפריל, דעם טאג, ווען עס האט זיך אנגעהויבען דער בערימטער פראצעס פון קיבאלטשיטשען און זיינע חברים, זשעליאבאוו, פעראווסקאיא און די איבעריגע אנגעקלאגטע.

דער פראצעס האט צוגעצויגען צו זיך צופיל אויפמערקזאמקייט אין רוסלאנד און איבער דער גאנצער וועלט, און דער גאנג פון פראצעס האט זעהר אפט געשאפען ביים זייטיגען עולם א שטימונג, וואס איז געווען גינסטיג פאר די אנגעקלאגטע רעוואלוציאנערען. די פאליציי איז געווען שטארק בעזארגט, זי האט מורא געהאט, טאמער וועט אזוי אויסקומען, אז אנשטאט א מאראלישען קלאפ פאר די רעוואלוציאנערען, וועט דער פראצעס נאר ארויסרופען ביי דער געזעלשאפט גוטע געפיהלען צו זיי. און דא איז קיבאלטשיטש מיט זיין וויסענשאפטליכען פלאן, וועלכער וואלט דאך זיכער ארויסגערופען ביי אלעמען אינטערעס און סימפאטיע.

האבען די אנפיהרער פון דעם צארישען פאליציי־דעפארטאמענט געהאט וועגן דעם א בעראטונג. וואס זיי האבען בעשלאסען, קען מען זעהן פון דער ענטשיידונג, וואס עמיצער פון דער רעגירונג האט אנגעשריבען אויף קיבאלטשיטשעס מאנוסקריפט: „איבערגעבען דאס איצט צו געלעהרטע, אז זיי זאלען דאס בעטראכטען, וואלט נישט געווען צייטמעסיג און וואלט נאך ארויסגערופען נישט־פאסיגע קלאנגען“. אום אויסצומיידען אזעלכע „נישט פאסיגע קלאנגען“, האט מען קיבאלטשיטשעס שריפט קיין שום געלעהרטע־ספעציאליסטען נישט געוויזען. אנשטאט דעם, האט מען דעם מאנוסקריפט אריינגעלעגט אין א לייוונטענעם קאנווערט, מען האט דאס פערזיגעלט מיט רעגירונגס־סטעמפלען און צוגעגעבען דאס צו דער ערמאָרדונג פון צאר. אבער קיבאלטשיטשען האט מען וועגן דעם נישט געזאגט. פערקעהרט, אין נאמען פון איבערן־מיניסטער האט מען איהם געלאזט וויסען, אז מען האט זיין בקשה ערפילט.

דערווייל האט זיך דער פראצעס געענדיגט. אלע אנגעקלאגטע, איינשליסענדיג קיבאלטשיטשען, האט מען פערארטיילט צום טויט. מען האט זיך געאיילט מיט דער הינריכטונג. וואָרום עס איז געווען פאר „פאסכא“ און אין פערלויף פון יום־טוב האט מען קיין הינריכטונגען נישט געטאר'ט דורכפיהרען. קיבאלטשיטש האט געוואוסט, אז דאס זענען זיינע לעצטע טעג, זיינע לעצטע שעה'ן ער האט געקלערט נאר וועגען איין זאך: וואס וועט זיין מיט זיין פלאן פון א פליה־מאשין?

ער האט זיך אפגעזאגט צו דערלאנגען א ביטע, מען זאל איהם בעגנאדיגען. ער האט נישט געוואלט אפעלירען, צו וואס זאל ער אפציהען דעם אומפערמיידליכען סוף? אבער אין ביטע האט ער יא אװעקגעשיקט צום מיניסטער פון איבערליכע אנגעלעגענהייטען. אין יענער ביטע האט ער געשריבען:

„לויט דער פעראָרדענונג פון אייער ליכטיגקייט, האט מען מיין פלאן פון א פליה־מאשין איבערגעגעבען צו א טעכנישען קאמיטעט פון געלעהרטע, וועלכע זאלען דעם פלאן בעטראכטען. אפשר וועט איהר, אייער ליכטיגקייט, קאנען מאכען א פעראָרדנונג, אז מען זאל מיר ערלויבען זיך צו זעהן מיט אימיצען פון דעם קאמיטעט נישט שפעטער ווי מארגען אינדערפריה, אדער וועניגסטענס בעקומען א שריפטליכען ענטפער פון די עקספערטען, אויך נישט שפעטער ווי מארגען“.

קיבאלטשיטש האט, פערשטעהט זיך, נישט בעקומען נישט קיין ערלויבניש צו זעהן זיך מיט געלעהרטע און נישט קיין שריפטליכע ענטפער, — נישט מארגען און נישט איבערמארגען. מען האט איהם אויף זיין לעצטער ביטע בכלל נישט געענטפערט. אויפ'ן דריטען טאג, זעהר פריה, האט מען איהם און די איבעריגע פערארטיילטע אוועקגעפיהרט צו דער הינריכטונג. אבער געשטארבען איז ער יעדעס־פאלס מיט דער זיכערהייט, אז זיין פלאן איז דאך אריינגעפאלען אין די הענד פון ספעציאליסטען. עס וואלט איהם געווען א סך שווערער צו שטארבען, ווען ער וואלט דעמאלט געוואוסט, אז זיין מאנוסקריפט וועט אפליגען צעהנדליגער יאהרען, און קיינער וועט איהם נישט איבערלעזען.

ערשט נאך דער ערפאלגרייכער רעוואלוציע אין רוסלאנד, אין יאהר 1917, האט מען אויפגעעפענט יענעם פערזיגעלטען קאנווערט פון דעם פאליציי־דעפארטאמענט, און מען האט קיבאלטשיטשעס שריפט איבערגעלייענט און דערנאך אפגעדרוקט. דער מאנוסקריפט איז נישט גרויס, ער האט אינגאנצען זעקס געדרוקטע זייטלעך. זיין פלאן איז דאמאלט נישט פולשטענדיג אויסגעארבייט, נישט פערענדיגט. קיבאלטשיטש אליין בעמערקט דארטען, אז אין די בעדינגונגען אין טורמע, אין וועלכע ער האט איבער דעם פלאן געארבייט, האט גאר קיין רייד נישט געקאנט זיין וועגען פארטיג מאכען אינגאנצען דעם פלאן.

זיין אויפגאבע, שרייבט ער, איז נאר בעשטאנען אין איבערגעבען די גרונד־אידעען פון דער געפלאנטער פליה־מאשין. ער איז געווען א ספעציאליסט אין אויפרייס־שטאפען. ער האט אויפמערקזאם נאכגעפאלגט אלע נייעסטע פארשונגען און ענטדעקונגען אויף דעם געביט. און ער האט געוואלט אויסנוצען די קראפט פון אויפרייס אויף ארויפצושיקען הויך אין דער לופטען א פליה־מאשין און לאזען איהר פליהען וואוהין מען וויל.

קיבאלטשיטש האט פאר זיין פליה־מאשין געוואלט אויסנוצען די קראפט פון „לאנגזאם ברענענדע אויפרייס־שטאפען“. אזעלכע ליכט, וואס זענען געמאכט פון געפרעסטען פולווער, און ער גיט־אן אין מאנוסקריפט די גרונד־פרינציפען פון דעם בויען מין מאשין, וואס וועט מיט'ן כוח פון די אויפרייס־שטאפען זיך קאנען טראגען אין דער לופט. די אלע פרינציפען ווערען אויך אין אונזער צייט בענוצט אויף צו געבען שנעלליכע מאשינען די בויטיגע טרייב־קראפט.

עס פערשטעהט זיך, אז קיבאלטשיטש האט אין זיין צייט נישט געקאנט פאראויסזעהן דעם געוואלדיגען טעכנישען פארטשריט, וואס וועט קומען אין פערלויף פון די נעכסטע עטליכע צעהנדליג יאהר. אין זיין צייט וואלט מען אפשר נישט גענקאנט נאך אויפבוי'ען קיין גוטע פליה־מאשין, ווי ער האט זי געפלאנטעוועט. אבער דערזעלבער געדאנק ווערט איצטער אנגעווענדעט ביים בויען פערשידענע פליה־מאשינען, וואס פליהען ארויף ווי ראקעטעס.

עס איז גאר קיין צווייפעל נישט, אז דער צוקונפטיגער היסטאריקער פון פליה־מאשינען, וואס ווערען ארויפגעשאסען, ווי פייערווערק, וועט אין סאמע אנהויב פון זיין געשיכטע מוזען אויפשטעלען דעם נאמען פון דעם בערימטען רוסישען רעוואלוציאנער ניקאלאי קיבאלטשיטש. וועלכער איז געווען דער פאטער פון דעם מערקווירדיגען געדאנק. דער ערשטער פיאנער פון אזא מין פליה־מאשין, וואס וועט וואהרשיינליך גאר אינגיכען ווערען א ווירקליכקייט.

(סוף).

ארעסטירט א „פראפעסיאנעלען חתן“

די מעשה, פאר וועלכער מ'האט בעריל זוסמאנען ארעסטירט און פערארטיילט צו א גאנץ יאהר טורמע, איז איינע פון יענע געשיכטעס, וועלכע ס'איז ווערט צו דערצעהלען. ער איז, נעמליך, דאס וואס מען רופט אן — א חתן.

וואס־זשע איז דא אזוי שלעכט צו זיין א חתן? דוכט זיך, א חתן איז דאך גוט. ער איז שטענדיג א בעל־שמחה, א מענש מיט א כלה, א שטיקעל מחותן און גלאט א פיינער יונגערמאן.

ארום און ארום בעטראכט, איז צו זיין א חתן נישט פון די גאר שלעכטע זאכען. שלעכט ווערט ערשט שפעטער, נאך דעם ווי מען איז אויס חתן. און דעריבער טאקע איז בעריל זוסמאן איינער פון יענע חתנים, וואס ווילען נישט חתונה האבען.

צי וואס טויג איהם א גאנצע חתונה? זאגט ער.

די הויפטזאך איז ביי איהם נישט אזוי די חתונה, ווי דער נדן.

שוין זעהר אפט איז ער א חתן געווארען, געהאט א כלה, גענומען נדן. און — גארנישט.

פון געזעץ ווערט אזא תכשיט אנגערופען „הייראטס־שווינדלער“.

בעריל זוסמאן פלעגט אראפקומען אין א קליין יודיש שטעטעל אין אונגארן אדער אין טשעכאסלאוואקיי, זיך אנגעבען פאר א רייכען אמעריקאנער און די דלאזען רעדען שדוכים. עס האט ביי איהם גארנישט אויסגעמאכט, אבי דער נדן איז געווען עכטער, דאס הייסט, קלאפ און ציהל רבי קעש געלד אויפ'ן טיש. דאן פלעגט ער טאקע ווערען א חתן, נעהמען א כלה, פראווען תנאים, בעהאלטען דעם נדן אין קעשענע און ומאכען ויברח.

אויף אזא ארט האט ער בעשווינדעלט פיל ארימע כלות בעטען, ביז מען האט דעם בחור געכאפט און ארעסטירט.

דאס האט פאסירט לעצטענס אין דער שטאט מונקאטש, וואס איז פריהער געווען אונגארן און איז איצט טשעכאסלאוואקיע. אז בעריל זוסמאן איז געקומען קיין מונקאטש, האט ער געשיקט דעם שמש רופען יודען, באלעבאטים, מען זאל איהם אנטקעגענגעהען, צו דער באהן, ווייל ער איז א גרויסער מענש, האט ער געזאגט, דערנאך האט ער זיך געלאזט מאכען א גרויסען באנקעט, און יודען האבען געהאלטען וועגן איהם לאנגע רעדעס און געלויבט זיין טאלאנט און זיין פערדינסט ביים יודישען פאלק, מיט זיין געשליפען ציינגל האט ער איינגערעדט דעם עולם, אז ער פיהרט גרויסע געשעפטען מיט מיניסטארען, און אז ער אליין איז נישט נאר א געשעפטסמאן, נאר אויך א גרויסער פיהרער. האט מען דעם בחור געגלויבט און איהם אפגעטון כבוד.

נו, טעכטער מיט מזל אויסצוגעבען זענען, קיין עין־הרע, ביי יודען געגוג פערהאן, און ביי הייבטיגע שלעכטע צייטען איז מען צופרידען אז עס גיט זיך א שטיקעל לייטישער בעטעלער.

שדכנים האבען ביי דעם חתן־בחור גענומען אפשלאגען די טירען. אבער ער האט זעהר שטארק געבראקעוועט, איבערגעקליבען, ער זוכט אזוינס און אזעלכעס, אנ'את־רוג'ל, זוכט ער. אמת, ער אליין האט ער געטענהט, און ער טאקע א „לינקער“ אבער א כלה וויל ער גראד א „רעכטע“, ביז ער האט אויסגעקליבען א כלה א צאצקע, א מויד א צימעס, מיט'ן נאמען פערעלע, די טאכטער פון א פרומען יודען, א סוחר, מיט'ן נאמען ר' יצחק ש.

צוזאמען מיט דער כלה האט ער אויך גענומען נדן הונדערט טויזענד טשעכישע קראנען (עטליכע הונדערט דאלאר).

צוערשט האט ער א שטיק צייט געגעסען קעסט ביים מחותן נאך פאר דער הייראט, נאכהער האט ער זיך נישט געאיילט צו הייראטען.

— נו, בעריל, — האט געטענהט דער מחותן — וואס וועט זיין דער סוף? מען מוז דאך קלערען פון א תכלית!

— איילט זיך נישט, מחותן לעב, —" האט ער געענטפערט — וואסי, עס ברענט, חלילה, צי וואס?

דער מחותן האט פערלאנגט אז א יודישע אי א גזעצליכע הייראט, אבער כאטש בעריל זוסמאן איז א מאדערנער „לינקער“ און א פריידענקער האט ער דווקא נישט געוואלט קיין געזעצליכע הייראט, נאר בלויז א יודישע.

— מילא, — האבען געזאגט, דער מחותן און די כלה — זאל זיין בלויז א יודישע, אבי א חתונה.

האט מען ענדליך געפראוועט א חתונה־צערעמאניע, ס'זענען געקומען מחותנים און מחותנתטעס. קלעזמער האבען געשפילט, מען האט די כלה אפגעגאלט די שווארצע צעפ פון קאפ, מען האט געטרונקען לחיים און געגעסען לעקאך, יונגוואַרג האט געטאנצט, אבער דער חתן איז נישטא... האבען זיך די מחותנים זעהר געוואונדערט, וואס קאן דאס בעדייטען? מען דארף דאך שטעלען די חופה, די כלה פאסט... איז מען געגאנגען דעם חתן זוכען אין זיין וואוינונג אבער ער איז נישטא אין דער היים.

ענדליך האט מען איהם געפונען אין א רעסטאראן וואו עס האט געשפילט א ציגיינער־קאפעליע. דער חתן, שוין אביסעלע פערשניאשקעט, האט דארט געהוליעט מיט די ציגיינערינס.

איז געווארען א געוואלד און א ליארם, די מחותנתטע האט געשריען געוואלד, די כלה פערעלע איז געפאלען אין אחגמאכט און דער מחותן ר' יצחק האט אזוי פאק געטון דעם חתן ביים קאלנער און איהם געשלעפט פון רעסטאראן.

— ממזר איינער, וועסט געהן צו דער חופה? אט וועל איך דיר צוברעכען די ביינער! — האט געזאגט דער מחותן.

האט דער חתן נישט געהאט קיין אנדער ברירה און איז געגאנגען צו דער חופה.

אונטער דער חופה זינגט דער מסדר־קידושין די ברכות, די אונטערפיהרער פיהרען דעם חתן, און אט זאגט ער שוין טאקע „הרי את“.

אבער פון „הרי את“ ווערט מען נישט זאט, זאגט א גלייכווערטעל.

אין מיטען „הרי את“ טוט זיך דער חתן א דריי און — ויברח!

ער איז אנטלאפען פון אונטער דער חופה, איז מען איהם נאכגעלאפען און מען האט טאקע איהם געכאפט אויך, און געפאטשט.

דער ערשטער האט איהם געפאטשט דער מחותן דאן די מחותנתטע און צולעצט — די כלה.

— גזלן, — האט געבעטען געוויינט דער מחותן, וואו איז דער נדן? וואו זענען די הונדערט טויזענד רובער, אנזעצער, גיב אפ דעם נדן, די הונדערט טויזענד גיב אפ!

אבער פון דעם נדן איז שוין נישט געווען א גראשען געלד.

די הונדערט טויזענד האט דער חתן שוין גאנץ לאנג פערהוליעט, מיט די ציגיינערינס.

מען האט דעם „הייראטס־שווינדלער“ ארעסטירט און ביי זיין פראצעס איז ער פון דעם ריכטער פערארטיילט געווארען צו א יאהר טורמע.

פון ענגלישען פארלאמענט זענען אויסגעקויפט געווארען פיל סקולפטור־פיגורען, וועלכע מ'האט געפינען פאר איבעריג ווייטער צו קולטיווירען.

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

זעזאניעס וועגען אומזאץ

דעם 15-טען פעברואר ענדיגט זיך דער טער־מין, ווען ס'דארפען אפגעגעבען ווערען זעזאניעס וועגען געמאכטע אומזאץ אין יאהר 1932. מחוייב אפצוגעבען אזעלכע זעזאניעס זענען קודם כל די אונטערנעהמונגען, וועלכע געהערען צו די ערשטע צוויי האנדעלס־קאטעגאריעס און צו די ערשטע פינף אינדוסטריעלע קאטעגאריעס און דעסגלייכען אויך פרייע פראפעסיעס און א גרופע אינדוסטרי־עלע בעשעפטיגונגען (מעקלער, קאמיסיאנער א. ע.).

פאר נישט אפגעבען א זעזאניע דראהט א געלד־שטראף אין דער הויך ביז פינף הונדערט זלאטעס און א חוץ דעם פעלירט נאך אזא פער־זאנען דאס רעכט צו פערלאנגען א רעקורס גע־גען א צו הויכען ווימיאר, די לעצטע סאנקציע ווערט נישט אנגעווענדעט, אויב דער געגעבע־נער אונטערנעהמער איז ביכולת צו בעווייזען, אז די פארגעוואר־פענע פערנאכלעסיגונג איז ער בעגאנ־גען נישט צוליב זיין שולד.

וואס שייך די אונטערנעהמונגען וועלכע גע־הערען צו די לעצטע צוויי האנדעלס־קאטעגאריעס אדער צו די לעצטע דריי אינדוסטריעלע קאטעגא־ריעס, דארף פעסטגעשטעלט ווערען אז אויף זיי ליגט נישט אזא געזעצליכער חוב, זיי קאנען אבער זע־לאנגען אזעלכע זעזאניעס פון אייגענעם גוטען ווי־לען .און מיר ראטען טאקע די אונטערנעהמער פון די 3 אדער 4 האנדעלס־קאטעגאריעס דעסגלייכען אויך די אונטערנעהמער פון די 6, 7 און 8 אינדוס־טרי־קאטעגאריעס בפרט די יעניגע פון זיי, וועלכע האבען איינגעשטעלט בוכפיהרונג אז זיי זאלען אימ בעדינג אויסנוצען די דערמאנטע רעכטליכע געזע־געהייט און זדורכויס דערלאנגען ביז'ן אנגעוויזע־נעם פרעקלוזיע־טערמין געהעריגע זעזאניעס ווען זייער אפראט און נישט פערגעסען גלייכצייטיג צו בעמערקען אין די דערלאנגטע זעזאניעס אז זיי פיהרען געשעפטס־ביכער, אין אזא פאל מוז זיי דער שטייער אויסגעמאסטען ווערען נאר אויף'ן סמך פון די פארגעשטעלטע ביכער, צו די זעזאניעס מוזען אויך בייגעלייגט ווערען די קוויטעס (אין קאפיעס) פון די איינגעצאהלטע זאליטשקעס. א—ד.

נאך איניגע אויפקלערונגען וועגען „זאיענטשעס"

פאראהאן קרעדיטארען, וועלכע אונטערנע־מענדיג געגען בעל חוב אנ'עקזעקוציע, זענען דערמיט אויסען נישט אזוי ווייט אויפצומאהנען זייער חוב, ווי צו רואינירען און צו דערדריקען זייער געגנער. זייערע צילען דערגרייכען זיי דערמיט, וואס זיי לאזען אויספערקויפען די לעצ־טע נאך פערהאנענע מינדערווערטיגע און פאר'ן בעל־חוב נויטיגע חפצים פאר שפאטיש ביליגע פרייזען.

אויף אזא אופן זיך „אפצורעכענען" מיט א בעל־חוב דערלאזט בשום אופן נישט דער נייער קאדעקס פון דער ציווילער פראצעדור.

קודם ווילען מיר אנווייזען אויפ'ן פונקט 10 ארטיקעל 570. לויט'ן דערמאנטען ארטיקעל טאר מען נישט סעקוועסטרירען קיין חפצים, וועלכע זענען נויטיג דעם בעל־חוב אדער זיין בני בית צו רעליגיעזער פראקטיק. דערפון איז אלזא בפירוש געדרונגען, אז אויף ליי־כ־טערס למשל טאר נישט געלייגט ווערען קיין זאיענטשע, אומאפהענגיג פון אומשטאנד, וואס פאר א ווערט זיי זאלען נישט האבען.

ס'איז כדאי אויך צו דערמאנען דעם פונקט 12 פון אויבענאנגעוויזענעם ארטיקעל, אין הסכם מיט'ן דאזיגען פונקט, איז נישט דערלויבט צו עקזעקווירען חפצים פון טעגליכען געברויך, אויב זיי דארפען פערקויפט ווערען פאר א נישטיגען פרייז און פאר'ן בעל־חוב האבען זיי א וויכטיגען פערברויכס־ווערט. מ'וועט שוין אלזא נישט טארען פערקויפען קיין לאמפ, שפיגעל, זייגער, טיש, בענקלעך און ענהליכע נויטיגע שטוב חפצים צו 1, 2 אדער 3 זלאטעס. ווי ס'האט זיך געפיהרט ביז איצט.

דאס לעצטע שוץ־מיטעל נעגען אט אזעלכע ביזוויליגע עקזעקוציעס ענטהאלט דער פונקט 6 פון ארטיקעל 561, לויט וועלכען אנ'עקזעקוציע ווערט אויטאמאטיש אנולירט, אויב פון זאיענטשע־פראטאקאל איז צו זעהן, אז די עווענטועלע ליציטאציע וועט קוים דעקען די עקזעקוציע־הוצאות. אין דעריבער, אומאפהענגיג פון דער הויך פון דער שולדיגער סומע, קוים קומט אויס לויט דער אלגעמיין־אפגעשאצטער ווערט פון די פערנומענע חפצים, אז זיי איבערשטייגען נישט די סומע 10, 15 אדער העכסטענס 20 זלאטעס, מוז די זאיענטשע תיכף אפגעשאפט ווערען אפילו אהן א בעזונדערע בקשה וועגען דעם פון בעל־חוב.

אינ.

נייע בעשטימונגען וועגען פריוואטע ליציטאציעס

אויב א ליציטאציע קומט צום ערשטען מאל נישט פאר, האט דער מאהנער דאס רעכט אין משך פון צוויי וואכען צו פאדערען, אז ס'זאל בעשטימט ווערען א צווייטע ליציטאציע, אדער צו דערהאלטען די פערנומענע חפצים פאר א פרייז נישט ביליגער ווי דריי פירטעל פון דער אפגעשאצטער סומע. קוים פיהרען די עקזעקוציע עטליכע קרעדיטארען האט בעפארצוגליכע רעכט צו דערהאלטען די נישט פערקויפטע חפצים דער

פון זיי, וועלכער ס'ליגט פאר א העכערען פרייז ביי גלייכע בעדינגונגען ווערט בעפארצוגט די אפערטע פון דעם קרעדיטאר, לויט וועמענס איני־ציאטיוו די געגעבענע זאיענטשע איז פריהער זעמאכט געווארען, אלענפאלס מוז דער קרעדיטאר, וועלכער נעמט איבער די חפצים ביי אזא קא־לעקטיווער עקזעקוציע תיכף איינצאהלען די בע־טרעפענדע סומע.

דאנענען אויב אין משך פון צוויי וואכען פאדערט נישט קיינער פון די קרעדיטארען, אז ס'זאל בעשטימט ווערען א צווייטע ליציטאציע אדער, אז ס'זאל איהם איבערגעגעבען ווערען די נישט פערקויפטע חפצים. ווערט די גאנצע עקזע־קוציע־פראצעדור אנולירט און די סעקוועסטרירטע חפצים זענען דאן פריי פון דער זאיענטשע.

אין פאל, ווען ס'דערגייט אפילו יא צו א צווייטע ליציטאציע, מוז זי זיך אנהויבען פון 2 פינפטעל פון דער אפגעשאצטער סומע, וויבאלד ס'איז נישט פאראהן קיין קונה זאגאר פאר'ן אויסגערופענעם פרייז, מעג דער קרעדיטאר דער־האלטען די אויסגעשטעלטע חפצים פאר א העלפט פון דער אפגעשאצטער סומע.

אין יעדער סטאדיום פון דער עקזעקוציע־פראצעדור אלענפאלס נישט פריהער, ווי 2 וואכען נאך דער זאיענטשע קאן דער קאמארניק לויט'ן פארשלאג פון איין צד און נאכ'ן אויסהערען די מיינונג פון אנדערן צד פעראָרדנען די פערנומענע חפצים צו פערקויפען נישט דורך קיין ליציטאציע, נאר פון פרייער האנד אבער נאר פאר א פרייז, וואס איז ווייניגסטענס מיט א פירטעל העכער פון דער אפגעשאצטער סומע.

צום סוף איז נאך כדאי אנצוווייזען אויף דער אינאוואציע, וואס פיהרט איין דער ארטיקעל 597 פון נייעם קאדעקס פון דער ציוויל־פראצע־דור אין עקזעקוציע־וועזען. לויט'ן דערמאנטען ארטיקעל איז א קאמארניק פערפליכטעט איבער־צושיקען איינגעפלאסענע פון ליציטאציעס געלדער אין געריכטס־דעפאזיט נישט נאר דאמאל, ווען זיי געניגענען נישט בכדי צו דעקען אין דער פולער מאס אלע פרעטענציעס, נאר אויך אין דעם פאל, ווען ס'ווערט געמאלדען, מעג זיין אפילו דורכ'ן בעל־חוב, אז א דריטער פערזאן האט אויך רעכט אויף די אויפגעמאהנטע געלדער.

ערשט אין משך פון דריי וואכען, אויב ס'ווערט נישט צוגעשטעלט אין געריכט א ווירעק, וואס זאל בעשטעטיגען די דערמאנטע מעלדונג, ווערט דאס, דעפאנירטע געלד ארויסגעגעבען דעם אייגענטליכען קרעדיטאר. —לד.

—=):O:(=—

שאַרפע קאנקורענץ־קאמפען צווישען אפי־ציעלע אלפאנסען און ווינקעל־אלפאנסען

א כאראקטעריסטישע „דין־תורה" וועגען אט אזא סכסוך

אויף איינער פון די באלוטער קוואר־געסלעך האבען אנימאלס פערביינעהער בעמערקט א גרויס געשטיי. אזוי ווי אין יענער געגענד זענען אזעלכע צוזאמענלויפען גראד נישט פון די זעלטענע ער־שיינונגען, האט דאס ממילא ביים רוב פערביי־געהער טאקע נישט ארויסגערופען קיין בעזונדערע אויפמערקזאמקייט.

ס'האבען זיך אבער יא געפונען איניגע נייגעריגע, וועלכע זענען צוגעגאנגען צום ארט פון געשעהעניש און האבען דא דערזעהען, ווי אין קרענצעל אמפערען זיך צוויי פערדעכטיגע פערשוינען און איינער בעלייגט דעם אנדערען מיט אזעלכע טרימאסקעס, אז די „פלוימען־יוך" האט בעוויזען שטרוימענווייז איבער זיין פרצוף. אינדעם רוקט זיך אונטער עפעס א הויראק, א פנים א שישקע פון דער זעלבער באנדע, ער רייסט קודם אוועק דעם שלעגער פון געשלאגענעם. רוימט זיי ביידע איין עפעס אין אויער און פיהרט זיי אוועק אין א דערנעבענדיגע מלינה אויף א „דין תורה".

איידער מיר טרעטען איבער די הייליגע שוועל פון „בית־דין"־שטיבל איז כדאי פעסט־צושטעלען, אז אט די ביידע דערמאנטע טשעמ־פיאנען פון גאסען־געפעכט מיט אייזערנע הענטש־קעס זענען בעלי־בתים פון זינדיגע הייזלעך. בכדי אבער צו פערשטיין די טענות פון די צדדים א דעם אונטערשלאג פון געשלעג דארף מען זיך בעקענען מיט איין רינגעלע פון דער סאציאל־עקאנאמישער סטרוקטור פון פרויען־האנדעל.

ס'זענען אלזא פאראהן אלפאנטען אפיציעלע, דורך דער קארפאראציע אנערקענטע, דאס זענען מייסטענטייל קרובים פון אלטע אלפאנסען, וועלכע האבען שוין אויף דער פרנסה „א חזקה", געוויי־זענע גנבים אדער אנדערע פערברעכערישע פי־גורען, וועלכע זענען שוין צו שטארק איינגע־קריצט אין די פאליציייאישע עווידענצען און דאס פרויען־הענדלעריי איז פאר זיי דעריבער א מין עמעריטור.

ס'זענען אבער אויך פאראהן מאטען ווינקעל־אלפאנסען. דא האנדעלט זיך וועגען געוועזענע און אפילו איצטיגע שוסטערס, פיהרמאנעס און ענהליכע עלעמענטען, אלענפאלס סוביעקטען אהן פערברעכערישען סטאזש און יחוס, וועלכע האבען וואוינונגען און האלטען ביי זיך נקבות כלומרשט אלס סובלאקאטארען.

כל זמן די דאזיגע סובלאקאטארקעס זענען טאקע ביי זיי נישט מעהר, ווי סובלאקאטארקעס ד"ה זיי צאהלען פאר דירה, קעסט און אנדערע בעקוועמליכקייטען, הגם געפעפערטע פרייזען און די רעשט פערדינסט געבען זיי אוועק זייערע אלפאנסען, ווערען די דערמאנטע בעלי אכסניה'ס דורך דער קארפאראציע טאלערירט. קוים ווילען זיי זיך אבער נישט בעגניגענען מיט דער בע־שיידענער ראל פון „לאקאטארען" לגבי, זייערע סובלאקאטארקעס, נאר זיי פערגליסט זיך צו ווע־רען אליין „חתנים" פון כלות דאן שטויסען זיך אט די דאזיגע ווינקעל־אלפאנסען אן אויף א העפ־טיגען ווידערשטאנד מצד די אפיציעלע און ווערען דורך זיי ביטער בעקעמפט נישט בלויז, ווי גע־פעהרליכע קאנקורענטען, נאר בכלל, ווי מינדער־ווערטיגע נפשות.

דער אויבענבעשריבענער קאנפליקט איז טאקע אויסגעבראכען צווישען אט אזא אפיציעלען און ווינקעל־אלפאנס און דווקא אויפ'ן פרנסה־באדען. געהאנדעלט האט זיך אט אין וואס:

דער אפיציעלער אלפאנס האט געמוזט גיין אפזיצען עפעס אנ'אלטען לענגערען ווירעק. איינע פון זיינע „כלות" האט נישט געהאט קיין געדולד צו ווארטען אויף זיין בעפרייאונג און זי איז דערווייל אוועק צו אנ'אנדערען „בעשיצער". דא האט זי זיך לאנג נישט געקאנט האלטען און זי איז אין קורצען איבערגעגאנגען צו א ווינקעל־אלפאנס און איז געווארען זיין „כלה", ווי ס'איז איינגעפיהרט אין אזעלכע פאלען ביי די דאזיגע חברה־לייט, האט דער ווינקעל־אלפאנס געמוזט בעצאהלען דעם פאריגען בעל־הבית איהר'ן „פרע־טענציע־געלד". צוגעפאסט צו דער ווערט פון דער „סחורה" אין דער הויך פון 20 זלאטעס.

ווען דער אלפאנס דער „לעגאלער חתן" הייסט עס, איז ארויס פון קרימינאל און דערזעהען, אז דאס „פייגעלע איז אוועק פון שטייגעלע", האט ער זיך גלייך געלאזט אוועק איבער אלע אפענע און מאסקירטע הייזלעך זוכען זיין פער־שוואונדענע נאכט־שוואלב, ער האט אזוי לאנג גענישטערט און געפינדערט, ביז ר'האט זי ענד־ליך געפאקט אין דער דערמאנטער מלינה. מיט כוח האט ער זיך דאס „חפץ" צוריקגענומען און ווען דער ווינקעל אלפאנס האט צוריקגעפאדערט כאטש דעם קאסטען־פרייז, האט מען איהם גע־מאכט א „פייכטען קאמפרעס".

דעם צומקלטנ'ס ווייב איז תיכף געלאפען רופען דעם שלעגער צו א דין־תורה. דער פערשוין אין ליציפצי־היטעל נא באקער מיט'ן האלז־טוך אלא אפאש, וועלכער האט די צדדים צושיידט און אוועקגעפיהרט איז געוועזען דער „שמש", וועל־כען דאס בית־דין האט געשיקט נאך די בעלי־דברים.

וועגען צוזאמענשטעל פון „בית־דין" און וועגען די פערהאנדלונגען ביי דער „דין תורה" לוינט נישט צו רעדען, „גענוג צו זאגען, אז די „דיינים" האבען זיך געשטעלט אויפ'ן שטאנד־פונקט, אז כדי אפצוהיטען די זיכערקייט פון דער פרנסה און די „ריינקייט פון דער קארפעראציע", טאר נישט דערלאזט ווערען, אז א ליאדע ווים־שטאק זאל פון א „לאקאטאר" ווערען א „חתן". ממילא האט דער „לעגאלער" אלפאנס, ברעכענדיג די ביינער דעם ווינקעל־אלפאנס און אפנעמענ־דיג פון איהם זיין פערשוואונדענע „כלה" געהאנדעלט אין איינקלאנג מיט די אינטערעסען פון דער קארפאראציע. צוליב די זעלבע טעמים קאן איהם אויך נישט צוגעמשפט ווערען צוריק־צוצאהלען די בעצאהלטע 20 זל. פרעטענציע־געלד.

ארנום.

שטייער פון שילדען און רעקלאמען

(וויכטיגע אויפקלערונג)

אין דער פרעסע איז־מיט א קורצער צייט צוריק פערעפענטליכט געווארען א ידיעה וועגען דעם, אז ס'ווערט איינגעפיהרט א שטייער פון שילדען און רעקלאמעס. די דאזיגע ידיעה איז אבער נישט ריכטיג פערשטאנען געווארען און מ'דארף זי דעריבער ביי דער הייניגער געלע־גענהייט אויפקלערען.

קודם כל דארף פעסטגעשטעלט ווערען, אז דא האנדעלט זיך בכלל נישט וועגען עפעס א נייעם ספעציעל ערשיינענעם דעקרעט, נאר דא גייט וועגען אנ'ארטיקעל אין אלטען מאדיפיצירי־טען אוסטאווו וועגען רעווילירען די קאמונאלע פינאנצען. דער דערמאנטער אוסטאוו צייכענט אן געוויסע אביעקטען, וועלכע קאנען בעשטייערט ווערען לטובת די ארטיגע זעלבסטפערוואלטונגען. צווישען אנדערע מקורים ווערען אנגעוויזענעס געוויס אויך אויסגערעכענט שילדען און רעק־לאמעס.

אבער דאס דארף מען נישט פערשטיין אין דעם זינען, אז שוין אויפ'ן סמך פון דערמאנטען דעקרעט בלויז אליין איז מען שוין מחויב צו צאהלען די אנגעוויזענע שטייערן.

פערפליכטעט צו בעצאהלען די דאזיגע שטייערען וועט מען ערשט זיין דאמאל, ווען זיי וועלען ווערען אנגענומען דורך די ארטיגע שטאט־ראטען און אקצעפטירט דורך די אויפזיכטס־ארגאנען.

דער אויבענדערמאנטער דעקרעט דארף בעטראכט ווערען נאר אלס א רעכטליכע באזע, אין וועלכער די שטייער־פראיעקטען פון די אר־טיגע זעלבסטפערוואלטונגען קאנען זיך אנלעהנען. ס'איז שוין די זאך פון די ארטיגע זעלבסטפער־וואלטונגען אליין, צי זיי זאלען אויסנוצען די אנגעגעבענע רעכטליכע באזע. כל זמן דאס גע־שעהט נישט קאן אלענפאלס. נישט זיין קיין רייד וועגען אויפמאהנען אזעלכע שטייערן. י. א.

ניי׳ער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבען

ניי׳ער פאָלקסבלאַט

דאָנערשטאָג, 12 יאַנואַר
יד טבת תרצ״ג

זון-אויפגאַנג 7.45
זון-אונטערגאַנג 3.39

פון האַנדעלס-געריכט

רעסטאָראַן „לובר“ און פירמע „ריינהאָלד האָפמאַן“ אונטער אופאַדלאַשטש.— וויפיל אופאַדלאַשטשען און „נאַדזורען“ זענען געגעבען געוואָרען אין יאָהר 1932?

ווי מ'איינפאָרמירט אונז, זענען אין משך פון יאָהר 1932 אין לאָדזער האַנדעלס-געריכט איינגעפלאָסען 119 ביטעס וועגען אופאַדלאַשטש׳, 94 פון לאָדז און 25 פון דער סביבה. בעריקזיכטיגט זענען געוואָרען 73 אופאַדלאַשטשן אין לאָדז און 71 פון דער סביבה. אין 6 פאַלען האָבען די פערטענטען צוריקגעצויגען די ביטעס. אין 3 פאַלען האָבען זיך די צדדים אויסגעגליכען. אין 12 פאַלען, איז די קרעדיטאָרען צוריקגעגעבען געוואָרען די ביטעס, ווייל זיי האָבען נישט איינגעצאָהלט דעם געריכט-אָפצאָהל.

אין יאָהר 1931 איז איינגעפלאָסען 113 ביטעס. הונדערט פון לאָדז און די רעשט פון דער סביבה. פון דער דערמאָנטער צאָהל זענען פערעפענטליכט געוואָרען 94 פון לאָדז און 10 פון דער סביבה.

וואָס שייך „נאַדזורען“ זענען אין יאָהר 1932 איינגעפלאָסען 26 ביטעס, פון וועלכע 7 פירמעס האָבען בעקומען נאַדזורען און צעהן זענען אָפגעזאָגט געוואָרען.

אין יאָהר 1931 זענען אַזעלכע ביטעס געווען פיל מעהר. פון 51 ביטעס האָבען 25 פירמעס בעקומען נאַדזורען און 18 זענען אָפגעזאָגט געוואָרען.

האַנדעלס-פראָצעסען זענען אין 1932 פאָרגעקומען 1303 פון וועלכע 1217 זענען ערלעדיגט געוואָרען, די רעשט איז איבערגעבליבען אויפ'ן קומענדיגען יאָהר צו בעטראַכטען.

אין יאָהר 1931 זענען אויך אָפגעגעבען געוואָרען 4530 ביטעס אויף צו בעקומען קלאַוזולעס.

דערפון איז צו זעהן אַז די צאָהל אופאַדלאַשטשען און קלאַוזולעס איז אין משך פון יאָהר 1932 אין פערגלייך צום יאָהר 1931 זעהר בעדייטענד געשטיגען, דאַגעגען איז אין יאָהר 1932 געפאַלען די צאָהל אופאַדלאַשטשן און נאַדזורען.

דאָס ערקלערט זיך דערמיט וואָס די סוחרים האָבען נישט די נויטיגע סומען, וואָס מ'דאַרף איינצאָהלען געריכטס-קאָסטען.

* * *

אויף דער נעכטיגער זיצונג איז פערעפענטליכט געוואָרען אַז אופאַדלאַשטש דעם רעסטאָראַן „לובר“ אין דעם בעל-הבית הענריק פוגעלאָוויטש.

אַלס קוראַטאָר איז נאָמינירט געוואָרען אַרטור קרויז, ריכטער-קאָמיסאַר — דער האַנדעלס-ריכטער קאָפּטשינסקי. דער טערמין פון צייטוו. פערעפענטליכען דעם אופאַדלאַשטש, איז בעשטימט געוואָרען אויפ'ן 12-טען דעצעמבער 1932.

* * *

אַ צווייטער אופאַדלאַשטש איז פערעפענטליכט געוואָרען דער פירמע „ריינהאָלד האָפמאַן“, בעזיצער פון דער זאַקען- און הענדשקעס-פאַבריק (קילינסקאַ 94).

אַלס קוראַטאָר איז נאָמינירט געוואָרען אַדוו. היטמאַן, ריכטער-קאָמיסאַר — האַנדעלס-ריכטער פעליקס גאָלדשטיין.

דער טערמין פון צייטוו. פערעפענטליכען דעם אופאַדלאַשטש איז בעשטימט געוואָרען פון מאָמענט זייט ס'איז פעליג געוואָרען דער צאָהלונגס-טערמין פון די וועקסלען.

* * *

אַ דריטער אופאַדלאַשטש איז פערעפענטליכט געוואָרען די ברידער בריגער, בעזיצער פון בלומען-געשעפט (אל. קאָשטשושקי 79).

אין די טעקסטיל-פאַבריקען

איינגע הונדערט ארבייטער הויבען היינט אן ארבייטען אין שייבלער'ס פאַבריק

(2) נישט דערוואַרטעט האָבען איינגע הונדערט אַרבייטער פון שייבלער און גראָהמאַנ'ס פאַבריק בעקומען מעלדונגען זיך צו שטעלען היינט צו דער אַרבייט. אויף די מויערן פון דער פאַבריק האָט מען וועגען דעם קיין מודעות נישט אויפגעהאָנגען. די קלאַנגען וואָס האָבען אין די לעצטע טעג קורסירט, אַז עס זאָל געלאָזען ווערען אין בעטריב די גאַנצע פאַבריק, בעשטעטיגען זיך דערווייל נישט.

שלעסער'ס פאַבריק אין אָזאָרקאָוו האָט נעכטען אָנגעהויבען אַרבייטען

(2) נעכטען האָט מען טיילוויז אָנגעהויבען אַרבייטען אין שלעסערס פאַבריק אין אָזאָרקאָוו. די טעג זאָל געלאָזט ווערען אין בעטריב די גאַנצע פאַבריק, צוליב דעם וואָס די פירמע האָט בעקומען אַ סך בעשטעלונגען וועט די פאַבריק זיין טעטיג 6 טעג אין וואָך. אין דער פאַבריק וועלען זיין בעשעפטיגט 1,950 אַרבייטער.

שטרייק אין בידערמאַנ'ס פאַבריק

(2) אין בידערמאַנס פאַבריק האָט נעכטען אויסגעבראָכען אַ שטרייק פון די אַרבייטער, צוליב דעם וואָס די פירמע רעדוצירט דעם לוין פון 10—13 פראָצענט.

די אַרבייטער האָבען זיך געווענדעט צום אַרבייטס-אינספעקטאָר וועגען אונטערנעהמען שריט צו ליקווידירען דעם קאָנפליקט.

וויכטיגע האַנדווערקער-פראַגען

זענען בעטראַכט געוואָרען אויף דער נעכטיגער זיצונג פון האַנדווערקער-ראַט

נעכטען איז אין לאָקאַל פון צענטראַלען יודישען האַנדווערקער און קליינאינדוסטריע-פערבאַנד (פאָלודניאָוואַ 4) פאָרגעקומען די ערשטע פלענאַר-זיצונג פון האַנדווערקער-ראַט אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע, מיט דער בעטייליגונג פון די פאָרשטעהער פון אַלע צעכען און קאָ-אָפּעראַציעס.

די זיצונג עפענט ה' לאַזיניק יאָעל און ערקלערט די אורזאַכען וואָס האָבען דערפיהרט צום שאַפען פון נייעם ראַט, צוליב דעם וואָס דער פריערדיגער ראַט איז נישט געווען בעשלוספעהיג, ווייל ווען מען האָט בעדאַרפט אָננעהמען אַ בעשלוס אין אַ דרינגענדע האַנדווערקער פראַגע, האָבען די ראַט-מיטגלידער ערקלערט, אַז זיי זענען נישט בעפולמעכטיגט פון זייער אינסטיטוציע מיט וועלכע זיי מוזען זיך פריהער פערשטענדיגען, דאָס האָבען די ראַט-מיטגלידער פערשטאַנען און צוליב דעם האָבען זיי רעזיגנירט פון זייערע אַמטען כדי עס זאָל געשאַפען ווערען אַ נייער ראַט אין וועלכען עס זאָלען אַריין די פרעזידיומס פון אַלע צעכען און קאָאָפּעראַציעס מיט בעפולמעכטיגונגען אָנצונעהמען בעשלוסען אין יעדער פראַגע.

דער פאָרזיצער לעזט פאָר דעם טאָג-אָרדנונג און מען טרעט-צו צו וואַהלען פון פרעזידיום וועלכע געבען פאָלגענדע רעזולטאַטען: אַלס פאָרזיצער ווערט געוועהלט ה' אלעזר בוים, וויצע-פרעזעסען: מ. קאָרנבוים און מ. ריזשיק, סעקרעטאַר אַ. לאַסקער.

ה' בוים נעהמט איבער דעם פאָרזיץ און דאָס וואָרט בעקומט ה' פריינד, וועלכער רעפערירט די פראַגע פון לוסטרירען די האַנדווערקער-וואַרשטאַטען, דער רעפערענט בעמערקט, אַז דער בעשלוס צו די איגלע גאַלע וואַרשטאַטען זאָלען געשלאָסען ווערען אָדער נישט איז זעהר אַ שווערע, און דאָ ענטשטעהט די פראַגע צי זאָל מען אַרויסגעהן פון רייבעם קאָנקורענץ-שטאַנדפונקט און פאָדערען צו שליסען די אומלעגאַלע וואַרשטאַטען, אָדער זיך רעכענען מיט אַ רחמנות-שטאַנדפונקט און טאָלערירען די דאָזיגע וואַרשטאַטען, די היינטיגע פערזאַמלונג דאַרף אָננעהמען אַ בינדענדען בעשלוס אין דער פראַגע.

נאָך אַ קורצער דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען וועגען דער פראַגע צוזאַמענצורופען אַ ספּעציעלע ראַט-זיצונג.

באַנדעם ווערט רעפערירט די פראַגע וועגען באַוועלייזירען דאָס אינדוסטריע-געזעץ. דער רעפערענט ב. ווייזט אָן אַז אין דעם געזעץ האָט זיך אַרויסגעוויזען (אין פערלויף פון די פינף יאָהר זייט עס איז אַריין אין קראַפט) אַז אַ סך פונקטען זענען נישט צוגעפאַסט צום לעבען ווי: די רשימה פון די פאַכען (אַרט. 142) די וואַהל-אָרדינאַציע, די אָרגאַניזאַציע-פראַגע, צוואַנגס-צעכען א.ז.וו. די רעגירונגס-קרייזען זענען שוין פון לאַנג גרייט דאָס געזעץ צו באַוועליזירען, די יודישע האַנדווערקער טאָרען אָבער נישט קומען צום גרייטען, ווייל די באַוועליזאַציע וועט זיכער דעמאָלט נישט בעפרידיגען דעם יודישען בעל-מלאכה. און דעריבער איז נויטיג אויסצואַרבייטען אַ פּראָיעקט פון ענדערונגען אין דערמאָנטען געזעץ אין אַ יודישער בעלויכטונג כדי אין אַ געהעריגען מאָמענט צו קומען מיט אַ פערטיגע פאָסטולאַטען אין דער פראַגע.

עס ענטוויקעלט זיך אַ ברייטע דיסקוסיע נאָך וועלכער עס ווערט אויסגעוועהלט אַ קאָמיסיע אין וועלכער עס געהען אַריין די 4 יוריסטען פון פערבאַנד און אויך פאָלגענדע ה״ה: שוואַרצבערג, חאַמסקי, קענדראַוויטש, בער און מאַטיל.

איבצווישען איז אָנגעפלאָסען פאָרשלאַגען צו בעהאַנדלען די סיטואַציע אין דער האַנדווערקער-באַנק, נאָך אַ לענגערע דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען אויפצופאָדערן די פערוואַלטונג אַז אויף דער גאָהענטסטער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון דער באַנק זאָלען זיי זיך בעמיהען אויסצוועהלען אויפריכטיגע האַנדווערקער, וועלכע זאָלען נישט דאַרפען לויבען צו פערוואַנדלען אַ האַנדווערקער-אינסטיטוציע אין אַ סוחרישער אונטערנעהמונג.

מיט דעם ווערט די פערזאַמלונג געשלאָסען.

שול-פעריען ענדיגען זיך

קומענדיגען זונטאָג ד. 15 ד. ח.

(א) די שול-פעריען ענדיגען זיך קומענדיגען זונטאָג דעם 15 ד.ח. מאָנטאָג וועלען שוין אין אַלע שולען פאָרקומען די לימודים.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט פיהרט דער מאַגיסטראַט אַדורך אַ רייניגונג פון די פאָלקס-שול-לאָקאַלע.

ווידער געשטיגען דער ענגלישער פונט

(אג) אויף דער ניו-יאָרקער בערזע איז נעכטען נאָטירט געוואָרען אַ וויטערדיגער שטייגען פון ענגלישען פונט פון 3,34 מיט איין אַכטעל אויף 3,35 מיט דריי אַכטלעך. די דאָזיגע שטייגערונג וועט אָהן שום ספק אַרויסרופען אַ שטייגערונג אויף דער אָפיציעלער וואַרשעווער בערזע.

גאַז וועט ביליגער ווערען

די גאַזאַוניע ווערט איבערגעבויט

(2) נעכטען איז אין מאַגיסטראַט פאָרגעקומען אַ זיצונג, אין וועלכע עס האָבען זיך בעטייליגט פערטרעטער פון מאַגיסטראַט און פערטרעטער פון דער וואַרשאַווער פירמע „היינעגש, קלאַבוקאָווסקי און קאָמפ.“.

עס איז אונטערגעשריבען געוואָרען אַן אָפּמאַך וועגען איבערבויען די לאָדזער גאַזאָווניע.

לויטן אָפּמאַך וועלען אויסגעבויט ווערען אויפן שטח פון דער גאַזאָווניע, נייע בנינים נישט שפּעטער ווי אין סוף פון היינטיגען יאָהר. עס וועלען איינגעפיהרט ווערען אַ רייה אויסבעסערונגען, וואָס וועלען מעגליך מאַכען צו פערקלענערן דעם פרייז פון גאַז.

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע“ נאַרוטאָוויטשאַ 20

יודישע טעאַטער-סטודיע

שבת, ד. 14-טען יאַנואַר, 11.30 פריה און 4.30 נאָכמיטאָג, זונטאָג, דעם 15-טען, 9 אָוונט, מאָנטאָג, דעם 16-טען, 9 אָוונט און דינסטאָג, דעם 17-טען, 9 אָוונט

פייערליכע פּרעמיערע

„יודישע אַקטיאָרן“

(בלאָנדזשענדע שטערן)

קאָמעדיע אין 5 אַקטען לויט שלום עליכם. טעקסט: י. ל. פּרץ און דער טונקלער.

רעזשי—אירעם. מוזיק—דוד בייגעלמאַן. דעקאָראַציעס—יאָסל פרידמאַן.

פּלאַסטיק און טענץ — זינאַ קרוש. אינסצעניזאַציע — כ. עמעס.

בילעטען שוין צו בעקומען ביי דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

טאָג-נאָטיצען

די ג״ח-קאַסעס אין קאַמף מיט שנאָרעריי און בעטלעריי

שנאָרעריי איז אַן אַלטע יודישע קרענק. מיט יאָהרהונדערטער צוריק פלעגען הונדערטער און טויזענטער שנאָרער פערפלייצען די פו[...] און אויך די אויסלענדישע קהלות. די שנאָרער זענען אַמאָל געווען אַ שרעקליכע פלאָג פון די קהלות, וועלכע האָבען געמוזט אַרויסגעבען ספּעציעלע תקנות געגען די שנאָרער. און בכלל רעגולירען די דאָזיגע אָנגעווייטאָגטע פראַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג.

אויך אין די היינטיגע צייטען איז די מחלה נישט אָפּגעטרעטען. וואָס זאָלען טון טויזענטער און צעהנדליגער טויזענטער יודען, וואָס האָבען נישט צוליב אַ סך סבות, ווי באַיקאָט פון דער מלוכה, קאָמונאַלע אינסטיטוציעס וכדומה קיין צוטריט צו אַרבייט? וואָס זאָלען טון די טויזענטער יודישע אַרבייטער, וואָס זענען צוליב דערווירטשאַפטליכער פּאָליטיק אָדער צוליב דעם קריזיס אַרויסגעשמיסען געוואָרען פון זייערע ביזאיצטיגע פּאָזיציעס?

בעטלעריי און שנאָרעריי זענען טיילמאָל דאָס איינציגע מיטעל, וואָס דערמעגליכט די דאָזיגע אַרויסגעשטויסענע עלעמענטען איבערצוהאַלטען די מוראדיגע בעדינגונגען פון דער היינטיגער צייט.

אוודאי זענען די ג״ח-קאַסעס צו שוואַך אויסצוּוואָרצלען די דאָזיגע שווערע מחלה פונם יודישען ווירטשאַפטליכען אָרגאַניזם. דערצו זענען נויטיג ריזיגע מיטלען, וואָס נאָר די מלוכה איז זיי אימשטאַנד צו געבען. דערצו איז נויטיג אַן אַנדערשפּרעכענדע, עקאָנאָמישע פּאָליטיק, דערצו איז נויטיג אַ גרינדליכע איבערבויאונג פון דער ווירטשאַפטליכער סטרוקטור.

דערווייל אָבער טוען די קאַסעס עפּעס אויף אויפ'ן געביט פון אויפהאַלטען די, וואָס געפינען זיך ביים ראַנד פון שנאָרעריי און בעטלעריי. טיילמאָל געלינגט זיי אפילו אָפּצוראַטעווען צענדליקער און הונדערטער שנאָרער פון זייער טרויעריגער פּרנסה און זיי איבערפיהרען צו פּראָדוקטיווע בעשעפטיגונגען.

אַלס ביישפּיל ברענגען מיר אַ בילדעל פון אַ גמילות-חסד-קאַסע, אַ בילדעל, וואָס איז גענומען נישט פון דער פאַנטאַזיע, נאָר טאַקע פון דער לעבעדיגער ווירקליכקייט.

אַ פערוואַלטונגס-מיטגליד פון דער קאַסע אין נאַרוואָלין האָט בעקומען אַ שבת צוגעשיקט אַנאָרעמען אורח דורך „הכנסת אורחים“, אַ יונגערמאַן, אין מיטעלע יאָהרען.

פון שמועס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער יונגערמאַן שטאַמט פון שכנות'דיגען שטעטעל ריקי און דאָס איז דער ערשטער שבת, וואָס ער זיצט ביי אַ פרעמדען טיש און אַז מיט 3 טעג פריהער האָט ער זיך געלאָזען זאַמלען נדבות. ער איז אַ שוסטער, האָט אַ ווייב מיט 3 קינדער, לעצטענס אָבער הונגערט די משפחה, ער האָט שוין אַלץ אויסטערקויפט און געמוזט זיך קלויבען נדבות. און גיט צו, אַז ווען ער זאָל האָבען 30 זל., וואָלט ער זיך געקאָנט ווייטער פיהרען זיין וואַרשטאַט. לעצטענס האָט ער געלעבט פון די הלוואות פון דער ריקער ג״ח-קאַסע. די לעצטע הלוואה אין דער הויך פון 50 גילדען האָט ער אָפּגעצאָהלט, אָבער פאַר דער צייט איז די קאַסע, צוליב דער שלעכטער פיהרונג, ליקווידירט געוואָרען און ער האָט נישט, וואו צו בעקומען אומזיסט-קאַפּיטאַל.

דער פערוואַלטונגס-מיטגליד איז געבליבען גערירט פון דער דערמעהלונג פון זיין אורח און בעשלאָסען איהם העלפען. ער האָט אדורכגעפיהרט אין דער נאַרוואָלינער קאַסע אַ בעשלוס אַרויסגעבען דעם ריקער שוסטער אַ הלוואה פון 30 גילדען און אזוי אַרום איז ער אָפּגעראַטעוועט געוואָרען פון אַ לעבען פון אַ פּראָפעסיאָנעלען שנאָרער.

—=):o:(=—

נאך אלץ וועגן דער באנקראטירטער האנדעלס-באנק

(א) די אפערע פון דער באנקראטירטער האנדלס-באנק הערט נישט אויף צו זיין אקטועל. דער בע-שלוס פון שטאטישען געריכט צו פארפיהרען פרא צעסען געגען די מיטגלידער פון דער באנק-דירעק-ציע, האט ארויסגערופען אונצופרידענקייט צווישען די געליטענע בעלי-חובות. אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער פערוואלטונג פון קרעדיטארען-פערבאנד זענען אפגעגעבען געווארען בעריכטען פאר די אויספארשונגען, וואס זענען אדורכגעפיהרט געווארן אין צוזאמענהאנג מיט דער אפערע פון דער באנקראטירטער באנק.

עס שטעלט זיך ארויס, אז די אפערעס, וואס די דירעקציע איז בעגאנגען זענען געווען געווענ-דעט נישט בלויז געגען דער פינאנץ-מאכט, נאר אויך געגען די קרעדיטארען.

די באנק האט געפיהרט פיקטיווע און דא-פעלטע קאנטעס, גענומען ליכוויארקע פראצענטער געפיהרט אנ׳אונלעגאלען וואלוטע-האנדעל און דאס אלץ איז געווען צום שאדען פון די קלענערע קרע-דיטארען.

די קרעדיטארען האבען דעריבער בעשלאסען צו פערפיהרען ציוויל-פראצעסען געגען די מיט-גלידער פון דער באנק-פערוואלטונג און מיטגלידער פון דער רעווידיר-קאמיסיע פון דער באנק.

אויף דער זיצונג האט מען אויך אויספיהרליך גערעדט וועגען די נייע פארשלאגען, וואס די אק-ציאנערען פון דער באנקראטירטער באנק געבען די קרעדיטארען.

די פארשלאגען זענען פאלגענדע : די קרע-דיטארען, וועלכע האבען איינגעלעגט ביז 1,000 זל. זאלען בעקומען 40 פראצענט מזומן אויף אונבע-שטימטע ראטעס און 30 פראצענט אקציעס און 30 פראצענט זאל זיין היזק.

די קרעדיטארען, וועלכע האבען מעהר ווי 1,000 זל. איינגעלעגט, זאלען בעקומען 30 פראצ. מזומן אין ראטעס און 40 פראצענט אקציעס און 30 פראצענט היזק.

עס שטעלט זיך אבער ארויס, אז ביים פער-ווירקליכען די דאזיגע פארשלאגען האלט עס אויך נאך נישט.

די וואהל-ליסטעס צו דער תבואה-בערזע אין לאדז

ווערען געשלאסען דעם 15-טען יאנואר

(אג) צוליב דעם, וואס די וואהל-ליסטען צו וועהלען אויף דער אלגעמיינער פערזאמלונג פון דער תבואה-בערזע אין לאדז וועלען געשלאסען ווערען, דעם 15 יאנואר וועלען די אינטערעסאנ-טען וואס וועלען פעלען, אז זיי טרעטען צו אלס מיטגלידער פון דער בערזע ביז דעם 14 יאנואר ארייננעצייגען ווערען אין די וואהל-ליסטען. דאס אנגעהמען מיטגלידער נאכ׳ן דאזיגען טערמין וועט שוין פארקומען דורך דעם נעוועהלטען בערזע-ראט.

די לאדזער האנדעלס-קאמער האט אסיגנירט פאר די ארגאניזאציע - צוועקען פון דער תבואה-בערזע 1000 זל.

צוזאמענשטויס פון א טראמוואי מיט אנ׳אויטאבוס

די פאסאזשירען זענען צום גליק ניצול געווארען

(2) נעכטען אין דער פריה, בעת דער אוי-טאבוס „סאמאכאד" פון טאמאשאוו איז ארויסגע-פאהרען פון דער אויטאבוסען-רעמיזע אויף דער וואולטשאנסקא גאס, און צוקומענדיג צום רוג סקאזשעפקא און פיעטריקאווער, איז פון דער סקא-רופקא גאס אנגעפאהרען דער טראמוואי נומער 11 און אנגעשטויסען אין אויטאבוס פון הינטען. דער צוזאמענשטויס איז געווען אזא שטארקער, אז דער אויטאבוס, וועלכער איז געווען איבערפולט מיט פאסאזשירען, צווישען וועלכע ס׳האט זיך אויך גע-פונען דער טאמאשאווער שטאט-פרעזידענט סמול-סקי, איז ארויסגעשליידערט געווארען אויפ׳ן טראטואר.

צום גליק האבען קיין מענשען נישט געלי-טען, דאגעגען איז דער אויטאבוס איינגאנצען בע-שעדיגט געווארען.

די פאסאזשירען זענען איבערגעזעצט געווא-רען אין א צווייטען אויטאבוס און אפגעפאהרען קיין טאמאשאוו.

אנטעק וויל נדן „פא כופיע"...

ווייב צורייסט די נדן-וועקסלען דער מאן קלאגט זי און איז געריכט

(2) פארן קרייז-געריכט איז נעכטען געשטא-נען די 22-יעהריגע וולאדיסלאווא סאבאלא, וועל-כע איז אנגעקלאגט געווארען פון איהר אייגענעם מאן.

די מעשה איז אזוי געווען :

דאס פארפאלק האט חתונה געהאט אין יאהר 1930. דער שווער ד׳האט איהם אנטאש סאבאלאו, געגעבען נדן וועקסלען אויף 1500 זל. און „פא כופיע", האט דער שווער די וועקסלען נישט גע-וואלט אויסצאהלען.

דער מאן האט דערום דער פרוי געמאכט פארוואורפען, צוליב וואס ס׳איז געקומען צו אפטע מחלוקת. בעת אזא מחלוקה, האט די פרוי ארויס-געריסען פון מאנס האנד די וועקסלען און צוריסען. דער מאן האט דאס שלעכטע ווייב און נעסרייע טאכטער אנגעקלאגט אין געריכט.

זי האט זיך מודה געווען ערקלעהרענדיג, אז זי האט נישט געוואלט לאזען רואינירען דעם פאטער׳ס פראצע, און אגב האט זי דערצעהלט, אז דער מאן האט זי דערפאר „ערענטליך" מקים פסק געווען

דאס געריכט האט זי פערמשפט אויף 6 חדשים תפיסה. צוליב די אמנעסטיע איז זי בע-פרייט געווארען.

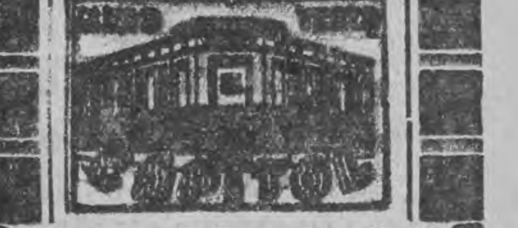

היינט און פאלגענדע טעג !

מעכטיג מייסטערווערק, פול מיט עמאציעס און סענסאציעס

דאקטאר

פראנקענשטיין

טראגעדיע פון א געלערנטען, וועלכער האט בעשאפען א קינסט-ליכען מענש — א מאנסטרום.

אויסערן פראגר.: „אייביגער פלאם"

אינטערעסאנטער פילם פון פרימיטיווען לעבען און די זיטען פון די איינוואוינער פון ניי-פאלינעזיע.

צוליב׳ן גרויסען מעטראזש פון די ביל-דער, זענען די סעאנסען 3.40, 6.20 און 9.10 אווענד.

פאפולערע פרייזען פון די פלעצער. הנחה-בילעטען גילטיג אהן בעגרענצונגען. דער זאל איז שטארק בעהייצט.

אויפ׳ן 1-טען סעאנס: באלקאן – 49 גר. פארטער – 75 גר.

קאמעראל און קליין-קונסט-טעאטער

אראראט

קונסטל. אנפיהרער: משה בראדערזאן.

אליע 1-טער מאי 2.

היינט, דאנערשטאג, 9.45 אווענט גרויסע הנחה-פארשטעל. פון 49 גר. ביז 2 זל.

אנ׳אקס פאר א גראשן

רעווי אין 2 טיילן, 16 בילדער.

מוזיק-קאמפאזיטאר: דוד בייגעלמאן.

דעקאראציעס און קאסטיומען: א. הענדלער

קינסטלערישער טאנץ-קווארטעט

בילעטען צו באקומען אין קאסע פון טעאטער

די גענעראל-פערזאמלונג פון „משמרת החולים"

איז פארגעקומען זונטאג דעם 8 יאנואר ד. י. אין לאקאל פון פליישער-פעראיין.

אין רעזולטאט איז געוועהלט געווארען פאל-גענדע פערוואלטונג :

פרעזעס: פישעל רובינשטיין; 1-טער וויצע-פרעזעס – מאיר האכמאן; 2-טער וויצע-פרעזעס – מרדכי ווינדלער; סעקרעטער – יצחק פיינשטיין; קאסירער – אייזיק הערשקאוויטש; עקאנאם – דוד קויפמאן.

פערוואלטונגס-מיטגלידער : פייוועל בעלכא-טאווסקי, מתתי׳ פאמפרענק, משה וועגוויזער, בעריש פערבער, לייבעל הערשליקאוויטש, יחיאל מאיר דאווידאוויטש, יוסף פינקעלשטיין, שואל בריינבערד, מענדבל באזשיקאווסקי.

קאנדידאטען: תנחום בלערא, מאיר פאטאצקי, וואלף בלייוויס.

רעוויזיאנס-קאמיסיע: אלתר מאזעלשא, יחזקאל אגעראוויטש, מאיר לעווקאוויטש.

אפגעשטעלט די עמיגראציע קיין ארגענטינע

וויזעס ווערן מעהר נישט ארויסגעגעבן

(2) ווי די לאדזער אפטיילונג פון עמיגראציע-סינדיקאט טיילט מיט, האט די ארגענטינער רעגי-רונג ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג אינגאנצען אפ-צושטעלען די עמיגראציע קיין ארגענטינע. די פער-ארדנונג איז ארויסגעגעבען געווארען אויף אנ׳אונ-בעגרעניצטער צייט.

אין צוזאמענהאנג מיט דער דאזיגער פער-ארדנונג, איז צוריקגעהאלטען געווארען דאס ארויס-געבען וויזעס קיין ארגענטינע.

ר. איזראעל

משפחות אין פלאמען

סענסאציאנעלער ראמאן פון יודישען פאמיליען-לעבען

(67

ווען מרים איז אריינגעקומען אין דעם צי-מער, וועלכע איז דורך דער רביצין רעזערווירט געווארען פאר איהר, האט זי דארט געטראפען די רביצין און אקעגען איהר איז געזעסען א וואונדער-באר שעהנע פרוי, אנגעטאן עלעגאנט לויט דער לעצטער מאדע. מיט א זין-בעחנטען שמייכעל האט זי געקוקט אויף דער אריינקומענדער מרים, וועל-כע איז געבליבען אביסעל צוריקגעזעצט און נישט געהאט קיין דרייסטקייט צו געהען ווייטער אין צימער אריין.

— קום ווייטער, מרים, די דאמע ווארט אויף דיר.

— אויף מיר? האט זיך מרים געוואונדערט, אויף מיר? אויב איך האב נישט קיין סבות קען איך די דאמע איגנאנצען נישט.

די דאמע האט נישט אויפגעהערט צו שמייכ-לען און האט זיך אנגערופען מיט א קלינגענדער שטימע.

— געוויס קענט איהר מיך נישט, פריילין וויספעלד. אבער איך האף, אז מיר וועלען זיך איינגיכען בעקענען.

— וואס פערלאנגט די דאמע פון מיר?

— איך וויל זיך פארשטעלען. איך בין די באראנין נוטאר אויס פאריז. איך בין נישט קיין פאריזערין, נאר שטאם אויס פוילען און בין אייערס א משפחה.

— איך קען נישט גאנץ גענוי דעם גאנצען יחוס פון אונזער משפחה, האט מרים געזאגט.

— דאס ווייס איך, איך בין צופעליג דא אין פוילען און האב בעשלאסען זיך נעהנטער צו פער-אינטערעסירען מיט מיין גאנצער פאמיליע, הגם ביז איצט האב איך דאס נישט געפרובט צו טון.

— זעהר אנגענעהם, איהר זעהט ווירקליך אויס ווי אנ׳אויסלענדערין.

— איהר בעוואונדערט מיך.

— יא, איך בעוואונדער אייך, איהר זעהט אויס רייצענד.

— א דאנק פאר׳ן קאמפלימענט, אבער איצט וואלט איך געוואלט מיט אייך וועגען עפיס רעדען, איז אייך נישט איבריג די אנוועזענהייט פון דער מאדאם ווייס.

— ס׳אנבעלאנג וואס און וועגען וואס איהר ווילט מיט מיר רעדען.

— דער ענין איז א זעהר וויכטיגער אבער איך קען דאך נישט די אינערליכע פערהעלטנישען דא ביי אייך אין הויז...

מרים׳ען איז געווארען זעהר אונאנגענעהם זי האט נישט געוואוסט וועגען וואס עס האנדעלט זיך און האט נישט געקענט געבען קיין ענטפער. די רביצין האט אבער פערשטאנען די סיטואציע און האט זי ארויסגעקלערט.

— איך וועל אליין אייך איבערלאזען אויף א וויילע, איך פערשטעה דאך, אז ס׳קענען זיין אזעלכע ענינים, וואס קענען אמאל שטערען מיין אנוועזענהייט.

די רביצין איז ארויס און מרים מיט דער באראנין זענען געבליבען אליין אין צימער.

— מיר וועלען באלד צוטרעטען צו אונזער ענין, האט די באראנין געזאגט, איידער מיר וועלען זיך נאך אדורכשמועסען וועגען אונזערע פאמיליען-אנגעלעגענהייטען, וויל איך מיט אייך ערלעדיגען א זעהר וויכטיגער ענין. איהר קענט א סטודענט מארעק קריינין?

— ווידער וועגען דעם ענין?

— פארוואס פרעגט איהר ווידער?

— ווייל כמעט א גאנצען טאג בין איך גע-ווען פערנומען אין דעם דאזיגען ענין.

— כ׳ווייס. טאקע אין דעמזעלבען ענין וויל איך מיט אייך זיך פערשטענדיגען. דער דאזיגער סטודענט מארעק קריינין איז אייערס א נאהענטער מענש, נישט אמת?

— יא, מיינס א חתן.

— איך האב מיר דאס אזוי פארגעשטעלט. ער איז אריינגעפאלען אין א זעהר אונאנגענעהמער לאגע.

— אבער דאס איז דאך א נארישקייט, האט מרים מיט דער גאנצער נאאיווקייט געזאגט. ס׳איז דאך נישט מעגליך, אז זיי זאלען האלטען אנ׳אונ-שולדיגען מענשען און איהם פייניגען.

— אה, איהר זאלט דאס נישט זאגען, איך וויים און בין איבערצייגט, אז קריינין איז אונ-שולדיג. אבער לייכט איז אריינצופאלען אין אנ׳-אומגליק, שווערער איז ארויסצוקומען דערפון.

— אבער ווי קומט איהר צו דער גאנצער געשיכטע?

דאס זאלט איהר נישט פרעגען, ווייל איך קען אייך נאך נישט דערויף ענטפערן. איך בין אייך נאר געקומען זאגען, אז איך בין גרייט אייך צו העלפען און איך קען אייך העלפען אין דער היגנזיכט.

— פערשטעהט זיך. אז איך וועל זיך נישט אפזאגען דערפון, אז איהר זאלט העלפען מארעקן, אבער דוכט זיך מיר, אז דאס וועט זיין אנ׳א־בע-ריגע זאך, ווייל ווי מיר האט איבערגעגעבען דער אויספארשונגס-ריכטער איז דער ענין נישט אזוי טראגיש.

— דאס זענען פאליציייאישע מעטאדען, איהר קענט זיי נאך נישט אין בעזונדערס דעם אויס-פארשונגס-ריכטער, וועלכער האט אייך פערהערט.

— ווער איז דאס דער דאזיגער אויספאר-שונגס-ריכטער?

— איהר וועט זיך שוין דערוויסען וועגען דעם עטוואס שפעטער. דערווייל הים זיך פאר איהם. ווייסט איהר אפשר ווי דער דאזיגער אויס-פארשונגס-ריכטער הייסט?

— ווי איך האב בעוויזען זיך צו אינפאר-מירען הייסט ער ביעלאפאלסקי.

— דערמאהנט אייך דער דאזיגער נאמען גארנישט. שטויסט איהר זיך אויף גארנישט אן?

— ניין, איך האב איהם דאס ערשטע מאל געזעהען און דאס ערשטע מאל וועגען איהם געהערט.

— איהר וועט איבעראשט ווערען ווען איהר וועט וויסען ווער דאס איז און וואס פארא נאהענ-טען שייכות ער האט צו אייך, דערווייל דארף דאס אלץ בלייבען אזוי ווי ס׳איז איצט.

מרים איז געווארען שטארק בעאונרוהיגט, עפעס געהיימניספולע זאכען קומען פאר, פון וועל-כע זי פערשטעהט זעהר ווייניג.

— מאדאם באראנין, איך פערשטעה רעכט גארנישט וועגען דעם וואס איהר רעדט צו מיר, אפשר וועט איהר מיר אלץ פערטייטשען, זאגען קלאהר און איך וואלט זיך געקענט ארויסזאגען וועגען דעם.

— נישט איצט, דערווייל דארפט איהר נאר האבען אין געדאנק ווי אזוי צו ראטעווען מארעק קריינין, ווייל ווי איך שטעל מיר דאס פאר איז זיין לאגע א האפנונגסלאזע.

— אין וועלכען זין?

— אין דעם זין, אז ער קען געמשפט ווע-רען פאר א מארד.

— ניין, דאס איז נישט מעגליך, דאס איז אונ-מעגליך, איך פערשטעה נישט צו וואס איהר זענט צהערגעקומען צו מיר.

(פארטזעצונג קומט)

גרויסע בוי־אקציע פון הילצערנע הייזלעך
אין פערשידענע טיילען פון דער שטאט

(2) אויפ'ן קומענדיגען זומער ווערט ארגא־ניזירט א ברייטער בוי־פלאן פון הילצערנע הייזלעך אין פערשידענע שטאט־טיילען.

ביז איצט זענען אזעלכע הייזלעך געשטעלט געווארען אין כאיני און אויף פאלעשיע. איצט ווערט געפלאנט אזעלכע הייזלעך צו שטעלען אין דער געגענד פון ווידזעוו און אנדערע געגענדען.

די הייזלעך וועלען געבויט ווערען דורכ'ן מאגיסטראט אדער דורך פריוואטע פערזאנען מיט דער אונטערשטיצונג פון די מלוכה־בענק.

א „כלאפסקי סאנד" איבער א גנב
איבערגעשניטען דעם גנב די אדערען פון די הענד

(א) אויפ'ן טארג אין דארף קלעצק, הינטער ווילנע, האט א גנב, זיגמונט גאנשארעק ארויסגע־צויגען ביים פויער גאמער א בייטעלע מיט 100 זל. דער פויער האט דעם גנב געכאפט ביי דער האנד. דערביי האט ער דעם גנב מיט א מעסער אדורכגעשאכטען די אדערען פון דער האנד. אג'־אפגעגאנגענער אין בלוט איז דער גנב אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

דער פויער איז צוגעצויגען געווארען צו גע־ריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

פא"י פרנסים קריטיקירען די אגודה'שע קהלה־מעהרהייט

די טעג איז פארגעקומען אין נייעם ענגלישען זאל א בעריכטס־מיטינג וועגען די ארבייט פון די פא"י־פרנסים אין די קהלות.

דער פארזיצענדער פ. לאנדענבערג עפענט מיט א קורצע רעדע די פערזאמלונג. דער פרנס פון די ווארשאווער קהלה ה' ש. סטענריק גיט אפ א בעריכט פון זיין טעטיגקייט אין דער ווארשאווער קהלה. ער קריטיקירט שארף די קהלה־מעהרהייט אין ווא־רשא און ערקלערט, אז אויב די אגודהשע מעהרהייט וועט סוף כל סוף נישט נאכקומען די פאדערונגען פון פא"י וועט ער זיין געצוואונגען ארויסצוטרעטען פון דער מעהרהייט.

נאכדעם ווי עס רעדט ה' יצחק צערערבוים בע־קומט א ווארט דער וויצע־פרעזידענט פון פא"י אין פוילען ה' לייב פראם, וועלכער קריטיקירט אויך די אגודישע מעהרהייטען אין די קהלות.

צום סוף איז אנגענומען געווארען די רעזא־לוציעס: 1) מיר דאנקען די פא"י פארשטעהער אין די קהלות פאר זייער אונערמידליכען קאמף לטובת פא"י; 2) מיר פראטעסטירען וואו אמשארפ־סטען געגען די אגודה'שע קהלה־מעהרהייטען, צו־ליב דעם, וואס זיי איגנארירען די גערעכטע פאדע־רונגען פון די פא"י פרנסים און 3) מיר פאדערען אויף אונזערע פרנסים ווייטער פארטצוזעצען דעם קאמף לטובת די אינטערעסען פון די רעליגיעזע ארבייטער־מאסען.

אויף דעם לאדזער דיסקאנטא־מארק

(א) אויף דעם פריוואטען דיסקאנטא־מארק אין לאדז האבען זיך די אומזאצען אין די לעצטע טעג שטארק פערקלענערט. אויב צום סוף פון פער־גאנגענעם יאהר האט מען נאך געקענט רעאליזירען גאנץ לייכט וועקסעל־מאטעריאל, ווערען איצט אבער דיסקאנטירט נאר אזעלכע וועקסלען, וואס האבען זשירעס פון ערשטקלאסיגע פירמעס. עס איז דערי־בער נישט קיין וואונדער, אז די אומזאצען האבען זיך שטארק פערקלענערט און היינט ווילען די פרי־וואט־דיסקאנטערען, וואס פלעגען אין נארמאלע צייטען דיסקאנטירען די וועקסלען, וואס זענען אפ־געווארפען געווארען פון די בענק בשום אופן זיי נישט רעאליזירען, הגם זיי האבען גענוג פליסיג געלד.

אלס שארפער טרעט ארויס אויפ'ן היגען מארק דער דוחק אין ערשטקלאסיגען וועקסעל־מא־טעריאל און אויך די קלאסיפיקאציע פון מאטעריאל אויף ערשט־ראנגיגען און צווייט־ראנגיגען איז איצט זעהר שווער, ווייל די דיסקאנטערען פערהאלטען זיך זעהר פארזיכטיג.

דער ערשטקלאסיגער וועקסעל־מאטעריאל ווערט דיסקאנטירט צו 1 פראצענט א חודש. דער צווייט־ראנגיגער ווערט דיסקאנטירט צו 1,25 ביז 1,50 פראצענט א חודש.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — —	86.50
4 פראצענטיגע בוראוולאנע —	42.40
3 „ דאלארובקא	57.00
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)	55.75
8 „ ווארשאווער פאנד־בריף	45.00
8 „ „ לאדזער	44.50
ענגלישע פונט — — —	29.97
דאלאר — — — —	8.92

היינט שפילט ארטור רובינשטיין
אין פילהארמאניע

היינט, דאנערשטאג, 8.30 אווענד קומט פאר אין פילהארמאניע־זאל דער קאנצערט פון וועלט־בעריהמטען יודישען פיאנא־גאון, דער אונפערגלייכ־ליכער קלאוויר־צויבערער, ארטור רובינשטיין.

אויף זיין היינטיגען קאנצערט וועט דער קינסטלער אויספיהרען די שאפונגען פון: שאפען, ליסט, פראקאפיעוו, בראהמס און נאך אנד. גרויסע קאמפאזיציעס.

פון „אראראט"
פארשטעלונגען צו פאפולערע פרייזען

אין „אראראט" ווערט איצט מיט גרויס דער־פאלג געשפילט דער נייער רעוועלאציע־פראגראם א. נ. „אנ'עקס פאר א גראשען".

היינט ווערט געשפילט 1 מאל צו ביליגע פרייזען פון 50 גר. ביז 2 זל.

קאנצערט פון האנקא ארדאנובנא

די וועלט־בעריהמטע האנקא ארדאנובנא איז שוין געזונד געווארען און איהר ארטיסטישער אווענד וועט פארקומען זונטאג, דעם 22. יאנואר אין פילהארמאניע.

די געקויפטע בילעטען פון 8. יאנואר זענען גילטיג אויפ'ן 22. ה. ח.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנקה.

צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32

נעמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אווענד. זונטאג פון 9—11 בייטאג.

הונדערט־יאריגער יובילעי פון שוועבעלע

וואולקאן, דער אלטער גריכישער אפגאט, וועלכער האט שטענדיג זיך ארומגעשלאגן מיט זיין טאטע, יופיטער, האט שווער און ביטער געארבייט אויף דער קאוואדלע אין זיין קוזשניע, ביז איהם האט זיך איינגעגעבן ארויסצוברענגען א פונק פייער.

פונקט אזוי, לויט ווי די גמרא דערצעהלט, האט אדם הראשון זיך בעגאסען מיט שווייס ריי־בענדיג צוויי שטיקער האלץ איינס אן דעם צוויי־טען, ביז זיי האבען זיך צוהיצט און אנגעצונדען.

ביידע, נישט דער גריכישער גאט און נישט, להבדיל, אדם הראשון, האבען ווען געחלומ'ט, אז מענשען וועלען אמאל אויסגעפינען דאס שוועבעלע, וואס אי עס פאדערט נישט קיין ארבייט אי עס קאן א וועלט־אונטערצינדען.

און פאר אנערקענונג צו דער דאזיגער ער־פינדונג ווערט היי־יאהר געפייערט דער הונדערט־יעהריגער געבורטס־טאג פון דעם שוועבעלע, פון וועלכען מיין ווייסט נישט אפילו בענוי ווער דער טאטע איז.

ווייל אזוי ווי אין די מעהרסטע ערפינדונ־גען, וואס געהען אריין אין דעם מענשליכען גע־ברויך פון טאג־טעגליכען לעבען, איז אויך דער ערפינדער פון דעם שוועבעלע געבליבען אומבע־קאנט. די איטאליענער פערזיכערן, אז ער, דער ערפינדער, איז זייערער א לאנדסמאן, דאמעניקא גיליאנא, און זיי האבען איהם מיט עטליכע יאה־רען צוריק געשטעלט א מאנומענט; די ענגלענדער, אבער ווילען דעם כבוד פאר זייערען א מענשען, פאר דעם אפטייקער דזשאן וואקער, וועלכער זאל האבען געמאכט די ערפינדונג.

נאר מיר זענען מעהר געניגט צו גלויבען די איטאליענער, ווייל זייער לאנדסמאן גיליאנא האט געהאט אויסגעריסענע יאהרען פון די גלחים, וועלכע האבען איהם ביטער פערפאלגט, און ער איז געשטארבען א בלוטיגער ארימאן.

בעת וואקער האט פון דער נייער ערפינדונג זיך פיין ארויפגעארבייט, האט עקספארטירט זיין סחורה אין אמעריקע, וואו ער האט גענומען א סענט פאר א שוועבעלע און איז געווארען אנ'־עושר; אבער ווען ער וואלט געווען דער אמת'ער ערפינדער, וואלט ער דאך געשטארבען א קבצן, ווי עס איז דער גורל פון די מעהרסטע ער־פינדער.

ווארום מיט ערפינדער איז אזוי ווי מיט אלע ארבייטער! דער וואס ארבייט, געניסט נישט און ווער עס געניסט, ארבייט נישט.

א בעקאנטער יוד האט אלע זיינע יאהרען געארבייט, אום רייך צו ווערען; געבויט הייזער, געפיהרט געשעפטען, געדרעהט, געשמיעט, נישט דערשלאפען, נישט דערעסען, מיט דער גאנצער וועלט זיך געקריגט, אבי צו זאמלען געלד; האט ער אנגעזאמעלט, זאגט מען, א גאנצען מיליאנ־טשיק און אוועקגעשטארבען.

איז די ירושה צוגעפאלען דעם זוהן, און עס פערשטעהט זיך, די באלעבאסטע פון דעם מיליאן איז געווארען די שנור, וואס האט פונאנדערגע־פיהרט די הענד און זיך געלאזט וואוילגעהן מיט טייערע אויטאמאבילס, מיט מאדע, מיט אלערליי פערגעניגענס, ווי א מיליאנערשע. און וואס נאך מעהר, ביים לעבען האט דער שווער איהר פיינט געהאט ווי א שפין, האט נישט געוואלט איהר נא־מען דערמאנען. אבער דורך דעם זוהן איז זי גע־ווארען די יורש'טע—דער אלטער האט געארביי־ט און זי האט גענאסען.

און אזוי, אויב איהר ווילט, איז דאך אויך מיט די ערפינדער; איינער ארבייט, מאכט אנ'ער־פינדונג, און אנ'אנדערער ווערט פון איהר רייך.

דערפון דארף עס זיין קלאר, או אויך דאס שוועבעלע. וואס איז געוויס א גרויסער ביי־טראג צו דער מענשליכער עוואלוציע, האט געמאכט דער ארימער פערליסענער איטאליענער און נישט דער כיטרער, ביזנעס־פעהיגער ענגלענדער.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר

אויערן, נאז, האלז און לונגען־קראנקהייטען

11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)

טעל. 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערושער 17 פון 11—2 און כעלמי פון 8—9 פריה.

א נייע מדינה מיט 100,000 יודען
איז איצט אויפגעשטאנען אויף די חורבות פון אלטען בבל

איראק איז מעסאפאטאמיע איז איינע פון די נייע מלוכות וועלכע איז ארויסגעוואקסען אויף די חורבות פון דער אלטער טערקישער אימפעריע און פערנעהמט אייגענטליך א גרויסען טייל פון דער אלטער היסטארישער באבילאניש־אסירישער מלוכה.

איראק, אדער — בעסער זיך אויסגעדריקט — איהר הויפטשטאט באגדאד (בבל) האט אמאל, ביז צו דער אויפבויאונג פון דעם סועץ־קאנאל, גע־שפילט א גרויסע ראלע אין אינטערנאציאנאלען פערקעהר אלס א טראנזיט־לאנד צווישען אייראפע, אזיע און בריטיש־אינדיען; און אויך איצט איז עס נאך א גרויסער פערקעהרס־פונקט צווישען פערסיען, אפגאניסטאן, ארביע און אינדיע, און אויב עס האט זיך נאך דעם אויפבוי פון סועץ־קאנאל אנגע־הויבען א געוויסע ירידה אין אינטערנאציאנאלען מסחר, וועלכע האט געדויערט ביז'ן סוף פון דער מלחמה, האט דאס לאנד, א דאנק די גרויסע נאפט פעלדער פון מאסול, ווידער אנגעהויבען שפילען א גרויסע ראלע אינ'ם אינטערנאציאנאלען מסחר און פערקעהר.

באגדאד, די שטאט פון טויזענד און איין נאכט; באגדאד, די שטאט, וועלכע איז מיט טוי־זענדער פעדים פערבונדען מיט דער יודישער היס־טאריע; באגדאד, די שטאט, וואו מענשען האבען צום ערשטען מאל עפענטליך רעוואלטירט געגען דער גאטליכקייט און זיך פערמאסטען אויפשטעלען א טורם און קאנסטרואירען א „רעפובליק" אויפ'ן הימעל... מיר ווילט זיך א מאמענט אליין נישט גלוי־בען, אז איך טרעט באמת אויף דער ערד פון בבל אז איך שטעה ביי די ברעגעס פון די טייכען פרת און חדקל, וואו יודען האבען מיט טויזענטער יאהרען צוריק געזונגען דאס ערשטע גלות־ליד „על נהרות בבל".

ארום הונדערט טויזענד יודען לעבען אויף דער טעריטאריע פון היינטיגען איראק, פון זיי לעבען בערך 70.000 אין דער הויפטשטאט, אין בבל (אויך אראביש, באגדאד), ארום 10־12 טויזענד אין באצרא, ביי פינף טויזענד אין מאסול (דאס אמאליגע נינוה), און די איבעריגע זענען צעזייט און צעשפרייט אין די פערשידענע פראווינץ־שטעט ווי אין קארקוק אירביל, סולימאניא און אנדערע, גרעסערע יודישע קבוצים לעבען אויך אין די ווייט־פערווארפענע שטעט ביי די טערקישע און פערסישע גרעניצען. אבער וויפיל איך האב נישט געפארשט איז מיר נישט געלונגען פעסטצושטעלען א וועלכע עס איז האלב־ריכטיגע צופיה", וואס זאל [illegible] בער'ן יודישען לעבען אין יענע פערווארפענע ווינקעלעך אין הייסען מזרח.

אריענטאליש פילפארביג איז דאס לעבען אין איראק, אדער בעסער געזאגט, אין איהר הויפט־שטאט באגדאד, בבל, טיפע צוריקגעשטאנענקייט, דורות־אלטע זיטען און מנהגים געהען האנד ביי האנד מיט די ערשטע שפורען פון דער מאדערנער ציוויליזאציע, פערשווענדערישער אריענטאלישער לוקסוס פון איין זייט און פון דער צווייטער זייט שרעקליכע ארימקייט און עקספלואטאציע — דאס איז דער צענטער פון פאנטאסטישען אריענט, ווי ער איז געווען מיט טויזענדער יאהרען צוריק און וועט נאך אוודאי בלייבען א סך יאהרען.

און מיט דערזעלבער מאס מיט וועלכער מען מעסט די אראבישע בעפעלקערונג, קאן מען אויך צוגעהן בעטראכטען און אפשאצען דאס יודישע לע־בען אין איראק. נאטירליך מיט געוויסע אויסנאה־מען. עס וועט אויך אינטערעסאנט זיין צו הערען דאס דער יודישער ישוב דא פון זיבעט טויזענטער יאהרען אן איז קיינמאל נישט אינגאנצען אונטער־געגאנגען. אזוי דאס אייגענטליך זענען די יודען פון באגדאד די אור־איינוואוינער פון דער דאזיגער מדינה, אין דער צייט ווען פון די אמאליגע היס־טארישע פעלקער, ווי די אסירער און כאלדעער זענען היינט מעהר נישט געבליבען ווי היסטארישע שטיינערנע מאנומענטען.

ווי אין אלע מזרח־לענדער האבען זיך די יודען אין איראק ביז א געוויסער מאס אסימילירט. דער דורכשניטליכער יוד פון איראק קליידט זיך ווי זיין אראבישער שכן. עסט א/מנעפעהר דיזעלבע מאכלים (נאטירליך כשר'ע) רעדט דיזעלבע שפראך, אראביש, און פיהרט דעמזעלבען סארט הויז־האלט ווי דער אראבער.

אין אלגעמיינעם לעבען פון היינטיגען איראק פערנעהמען יודען א גאר אנגעזעהענע ארט. אט איז ביז גארנישט לאנג צוריק דער פאסטען פון פינאנץ־מיניסטער געווען פערנומען דורך א יודען און מיט עטליכע יאהר צוריק האט א יוד זאגאר אנגעפיהרט מיט'ן אינערן־מיניסטעריום. ביי היינטיגען טאג געפינען מיר נאך א סך באגדאדער יודען, וואס פערנעהמען הויכע מלוכה־פאסטענס.

א דאנק דער גיפטיגער אגיטאציע וועלכע ווערט אנגעפיהרט אין גאנצען מזרח פון די ארץ־ישראל אראבער פון מופטיס קליקע, זענען די בעצי־הונגען צווישען יודען און אראבער ווייט נישט אזעלכע ווי זיי זענען געווען מיט יאהרען צוריק. נאך בעת דער טערקישער הערשאפט און זאגאר גלייך נאך דער מלחמה. עס זענען שוין אפילו פאר־געקומען עטליכע קליינע צוזאמענשטויסען צווישען יודען און אראבער — אויב מען וויל זיך נישט בע־נוצען מיט'ן טערמין פאגראמען, בכלל גיבער אין די אראבישע שטעלונג צום יודען אין באגדאד נישט קיין קאנסעקווענטע, אז מ'האט פיינט דעם יודען — אין דעם איז קיין צווייפעל נישט, נאר אמאל איז די שנאה אנ'אקטיווע און צום גרעסטען טייל דריקט זי זיך נישט אויס אין א מאסען־כאראקטער.

• • •

עקאנאמיש וואלט איך אפגעטיילט די לאגע פון די יודען אין באגדאד און די יודען פון מאסול. אין באגדאד זענען אין פאריגע יאהרהונדערט ענטשטאנען גרויסע יודישע האנדעלס־הייזער מיט אפטיילונגען אין גאנצען אריענט, אזוי איז בע־ריהמט די פאמיליע סאסון, פון וועמעס פאמיליען עס ווערען נאך ביז היינטיגען טאג אויסגעהאלטען די מעהרסטע יודישע אינסטיטוציעס [illegible] באגדאד. די דאזיגע משפחה האט זיך אויסגעש[illegible] איבער גאנץ אזיע אנגעשפאנט אזש קיין אינדיען און איז איבער־ריגענס אויך גוט בעקאנט אין אייראפא, אזוי למשל די פאמיליע סאסון אין לאנדאן.

א צווייטע רייכע יודישע משפחה איז די פא־מיליע קאדורי, אויך זיי האבען זיך געלאזט קאס־טען אויף יודישע הצטיינות שוועריע מיליאנען, איינער פון דער דאזיגער משפחה האט מיט עטלי־כע יאהר צוריק געלאזען אין זיין צוואה די קיילעכ־דיגע סומע פון 120 טויזענד ענגלישע פונט פאר ארץ־ישראל, די דאזיגע סומע איז שפעטער צעטיילט געווארען (לויט א בעשלוס פון דער ארץ־ישראל רע־גירונג) אויף צוויי גלייכע חלקים פאר יודען און אראבער, פון וועלכע דער גרעסטער טייל דארף פערנוצט ווערען צום בויען צוויי לאנדווירטשאפט־ליכע שולעס, איינע פאר יודען און איינע פאר אראבער.

דער גרעסטער טייל פון דער היינטיגער יוגענד, בעהערשט א חוץ אראביש אויך אן אייראפעאישע שפראך און צום טייל אויך העברעאיש.

זיבען עטליכע יאהר זענען אין דער הויפט־שטאט טעטיג א פאר צעהנדליג גוט־אויסגעבילדעטע יונגע פערזאנען פון ארץ־ישראל, עטליכע פון זיי האבען זאגאר שטעלעס אין די שולען פון דער „אליאנס איזראעליט" גופא, און זייער השפעה איז זעהר אנזעהעוודיג אויפ'ן יונגען דור פון אונ־זער צייט.

ד. ה. וואקסמאן

פערבאנד פון
פלעגערינס
לאדז, פיעטריקאווער 79, טעל. 221-55
עמפפעהלט קוואליפיצירטע פלעגערינס, מאסאזשיסטקעס, מאסאזשיסטען פאר קראנקע אויפ'ן ארט און אויף ארויסצופארען.
פאר דער ארימער באפעלקערונג אהן אונטערשיד פון גלויבען פלעגע-הילף אומזיסט.
די ביורא איז טעטיג שטענדיג בייטאג און ביינאכט.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה.
און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט לאסטעטיק.
-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. --
פון 11 ביז 12 בייטאג און פון 2 ביז 3 נאכט. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
- באזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען
וויזיט 3 זל.

יעדער איינציגער
מעבעל
האט זיך איבערצייגט, אז פאר דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

3 pokoje z kuchnią
przy ul. Cegielnianej, słoneczne z wygodami, elektrycznością, gazem i telefonem
zaraz do oddania.
Wiadomość telefon. 224-49.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

לאקאלען
א געוועלבע אוועקציגעבען מיט איינריכטונג בלויז פאר'ן דירה-געלד נאר-לודקא 1, נעבען דאבראניצקי'ס האלע. צו ערפאהרן לימאנאווסקיעגא 13, ביים ווירט. גלייכצייטיג אוועקצוגעבען א שטוב און א קיך, נאוואמיעסקא 21. 117

א שטוב מיט א קיך מיט א באלקאן, פראנט, צווייטער שטאק, ביליג איבערצוגעבען. טארמאן, קאנסטאנטינער 11. 118

א ביר-שענק איבערצוגעבען, ס'איז אויך געאייגנעט אויף יעדען איינציגען געשעפט. צו ערפאהרען אין אדמ. פון דער צייטונג. 116

קויף און פערקויף
א שלאפצימער צו פערקויפען אין גוטען צושטאנד צוליב אבריזע. צו ערפאהרען פאמארסקא 53, וו. 82. 121

טיש וואגען, דעצימאל-וואגען, קילאגראמגעוויכטער, ליטער-מאסען געשטעמפעלט 1933 צו בעקימען אין הורט-אייזען-געשעפט א. וואנגער, פילסודסקיעגא 10, טעל. 115-70.

א 14/30-ער שטריק-מאשינדעל, פאסט גוט, געריכטעט אויף רענדער מיט א קלאפער-אפאראט פרייזווירדיג צו פערקויפען. קאמיענא 2, וו. 10.

פערשידענעס
פלעגערינס, פלעגערס, מאסאזשיסטקעס, מאסאזשיסטען, ווערען געבעטען זיך צו מעלדען אין זייער אייגענעם אינטערעס אין פערבאנד פון פלעגערינס אין לאדז, פיעטריקאווער 79, טעל. 221-55

א נייעס אין דער חסידישער ליטעראטור!
משנה חב"ד
פון ח. י. בוניך. ערשטער באנד, ערשטעס בוך.
משנת הבינוני
פערקויף ביים מחבר: לאדז, אל. קאשטשושקי 29.
פרייז 2 זל. מיט פארטא 2.25 זל.

מיינונג פון בעריהמטען גאון און שרייבער
כ'האב געהאט גרויס תענוג פון לייענען דעם ספר „משנה חבר". א דאנק דעם קלארען סטיל האט די געטליכע שיטה פונם הרב מ'לאדי האפענטליך ארייגעדרונגען אויך אין די רייהען פון אונזער יוגענד.
הרב אברהם יצחק הכהן קוק, ירושלים.

דער מחבר האט אין הסכם מיט זיין ציל געטון פאר דער חבריאער חסידות דאס, וואס דער רמב"ם האט געטון מיט זיין „משנה תורה" פאר דער ליטעראטור פון תנ"ך און ביז דער עוואבע פון די גאונים. א דאנק דעם שטעמט און צוגליך פאפולערען סטיל און די פירושים אין דער ספר פערשטענדיג צוגענגליך פאר איטליכן יודיש ספר. מיר ווארטען אויף די ווייטערדיגע ספרים.
אלכסנדר זיסקינד ראבינאוויטש.

איך האב ערנסט ארייגעקוקט אין דעם ספר „משנה חב"ד". און איהם איז געפונען צו הארמאנישער אהרות-לאגיק פון דעם מאדערנעם שרייבער איז התלהבות זיין א חסיד.
פראפעסאר יוסף קלויזנער.

ראהמען
קויפט אלע נור אין דער ערשטער יודישער ראהמען-פאבריק פון
י. צוויליך
בארוטאוויטשא 11 איז הויף
וואס עמפפעהלט צו פאבריקס-פרייזען זעמטליכע איינראהמונגען און לייסטען
סטיל און וואהל = ראהמען
ספעצ. ראהמען צו גארדין-קאסטען.
ווי אויך לייסטען צו טאפעטען.
בעמערקונג: פון היינט אן בעזיץ איך נישט קיין פיליעס.

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערדאנט אייך נישט, הייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס ווי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א קינדער-קאפ און עס פאלט אריין אין דעם פיס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנת דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער ברענגען און שטארבליך. ספעציעל געצייגנע הייל באנדאזשען אויסגעצייכענט נאך דורך דרויסע ארטאפעדען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דיפלאמירטן פראפעסאר

דאקטאר בראכוויעקונד בעזייטיגען זיכער דאס שפערסטען און געפערליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס, לייטונגען מיט הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרומטע פוס און פלאטס-פוס, ספעציעלע איינלאגען און די שיך קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס ערוועגליבע ערפיינען פון די קראנקע איז אונגעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר בארא[?]ש, פראפ. ד"ר י. מאריש-לער, פראפ. ד"ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.
דעם ה' דור. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 פראנט, פארטער, דריק איך אויס מיין הערצליכסטען דאנק פאר זיין זארגפעלטיגען אויסקורירען מיך פון א ברוך-קראנקהייט. נאך טראגען 8 חדשים א באנדאזש פון זיין טעכניק בין איך גענצליך געזונד.
(—) J. Gothelf
Łódź, ul. Fajfra 11.

Tak powinno być i tak też będzie w roku
1933

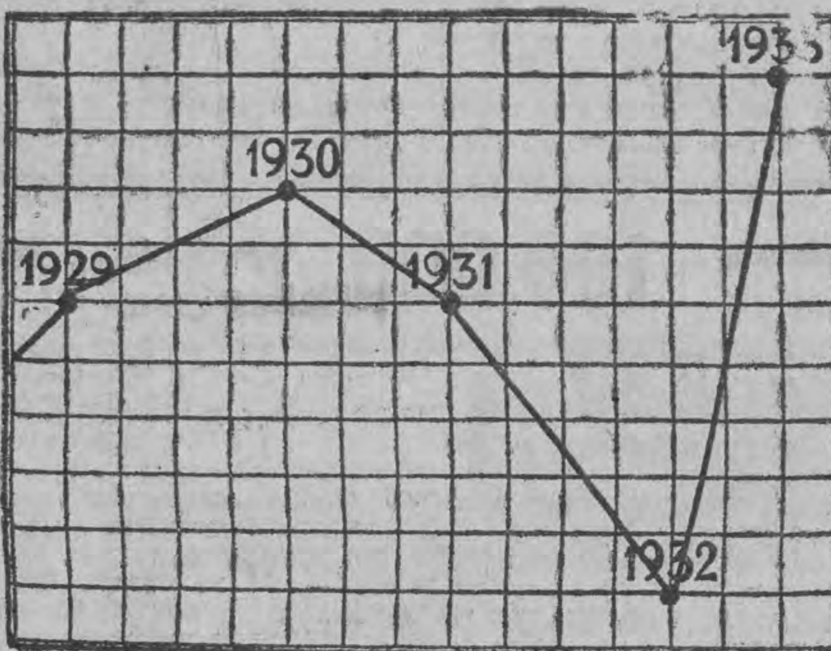

o ile W. Pan powierzy swą reklamę
Akwizycji Ogłoszeń FUCHSA
Piotrkowska 50, tel. 121-36.

רעטשניצע
זגערזשער 17
נעהמט אן קראנקע אין אלע ספעציאליטעטען
פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אווענד.
וויזיט 3 זל.

Dr. med. Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאג און פון 5—9 אווענד. זונטאג פון 10—1 בייטאג.
פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע פרייזען

Dr. med REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 20193
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג
קינדערלאזיגקייט און סעקסועלע בעראטונגען
נעמט אן פון 5 — 8 אווענד.
זונטאג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאג.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.
באזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. HELLER
ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע האט זיך איבערגעצויגען אויף
טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה און פון 4—8 אווענד
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

לאנג-יעהריגער
געריכטס-סעקרעטאר
שרייבט און ערלעדיגט אלערליי ביטעס, אנקלאגעס און קלאוזולעס
ספעציאליסט אין מיליטער-ענינים
ווי אויך אין שרייבען ביטעס פאר איינציגע שפייזערס (אפיצענסטווע). שנעלער אויסקויף פון פאטענטען און רעגיסטראציע-קארטען אויפ'ן יאהר 1933
ב. מאן פעטריקאווער 10

Dr. med. L.Berman
צעגעלניאנא 15 טעל. 149-07.
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוועכע בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
נעהמט אן פון 8—11 פריה און פון 4—8 אווענד, זונטאג פון 9—1 בייטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען.

Laboratorjum Chemiczno-Bakterjologiczne
Inż. Chem. **F. SZAC**
ul. Piotrkowska 37, tel. 230-85
Wszelkie analzy przemysłowie: wody, mydła, oleiny, artykułów spożywczych itd.
Ceny zniżone.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט 24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 " " " 60— " 4
נאכ'ן טעקסט—12 " " " 18— " 8
צוזעצער דער שטאדט 50 פראצ. פייערטאג, אויסלאנד 100 פראצ. פייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט 8 שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט צושטעלען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

אפהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט ביז דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טער מין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמינ. איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Ze wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.